

Inledning

Nämnden kommer under 2013 att fortsätta den verksamhet som har bedrivits under de senaste åren. Tillsynen kommer att svara för ca 70 % av nämndens verksamhet. Klimatarbetet och energicentrum har permanentats. Det nya åtgärdsprogrammet för luft som väntas beslutas under början på 2013 kommer att få fortsatt stark tonvikt särskilt som EU under nästa år kommer att revidera luftkvalitetsdirektivet. Det finns alltså osäkerheter om nämnden behöver investera i ny mätutrustning.

Livsmedelsverksamheten fortsätter med hög effektivitet och utvecklar hela tiden nya och effektivare arbetsformer. Nya E-tjänster kommer att utvecklas, men är beroende av att centrala medel kan erhållas. De hittillsvarande erfarenheterna av nämndens E-tjänsterna är att de gett företag och medborgare väsentligt bättre service, men endast i ringa utsträckning inneburit att de löpande kostnaderna minskat. I några fall har tvärtom ökade möjligheter för medborgarna inneburit mer arbete för förvaltningen.

Under nästa kommer ett nytt vattenprogram att tas fram och i början på året kommer förvaltningen att lägga fram förslag till färdplan för hur Stockholm skall bli en fossilbränslefri stad 2050. Nämndens arbete med miljöprofilområden har vuxit och kommer att vara fortsatt intensiv under 2013. För att säkerställa att det arbetet kan fortgå har förvaltningen därför föreslagit att nämnden ansöker om medel ur den särskilda centrala medelsreserv för detta ändamål som Kommunfullmäktige har beslutat om.

Man skall dock ha klart för sig att de tilldelade medlen inte innebär en expansiv budget för 2013. Om nämndens verksamhet under 2012 i sin helhet skulle läggas ut 2013 med beaktande av beslutade intäktsökningar i taxan och endast ofrånkomliga kostnadsökningar skulle nämndens behöva ca 85 mkr. Eftersom de av Kommunfullmäktige anslagna medlen uppgår till 80 mkr innebär det föreslagna verksamhetsprogrammet därför vissa omdisponeringar. Det bygger också på att förvaltningen klarar att öka intäkterna i tillsynen så att en tillräcklig självkostnadsgrad kan uppnås. I annat fall måste planerad verksamhet skäras bort.

Det skall slutligen understrykas att de nya medel som nämnden tilldelats i budgeten för 2013 inte är nivåhöjande utan i sin helhet utgör ett tillägg som endast gäller under ett år. Det innebär att nämnden har ett underliggande driftsnetto om 74,1 mkr, jämfört med 80,0 mkr för 2013. Eftersom kostnaderna för miljödata-basen bortfaller på det sätt som Kommunfullmäktige angett torde planen för 2014 och 2015 motsvara 75,5 mkr jämfört med 80 mkr 2013. Därför måste verksamheten under 2013 successivt anpassas till de lägre nivåerna. I första hand bör det klaras genom att förvaltningen utan ytterligare resursförstärkningar ökar tillsynsintäkterna än mer än som krävs för att klara 2013 års budget. Det finns från

miljösynpunkt ett betydande sådant utrymme eftersom det vore önskvärt att öka den förebyggande tillsynen på miljöbalksområdet. Man kan dock inte räkna med att en anpassning till nivån i flerårsbudgeten skall kunna ske enbart genom intäktsförstärkningar. Eftersom utrymmet för ytterligare rationaliseringar numera efter nämndens effektiviseringsarbete under framför allt 2007 och 2008 när nettobudgeten halverades jmf med 2006, finns det inte något stort effektiviseringsutrymme. För att nå nivån för 2014 såsom den anges i budgeten måste därför – om ytterligare medel inte tilldelas nämnden i budgeten för 2014 - avveckling av vissa verksamheter ske. Hur det skall gå till måste utredas under 2013.

Dessutom finns det starka tecken på att den globala konkurrensen ökar för att vara en miljöstad i världsklass. Det kommer att öka kraven på nämndens medverkan i olika sammanhang. Det leder ofrånkomligen till ett ökat medelsbehov under kommande år.

Läsanvisning

VP 2013 följer den uppdelning som ges av ILS Webb, det vill säga dokumentet är uppdelad i KF:s tre inriktningsmål som i sin tur har en underuppdelning i mål som kallas KF:s mål för verksamhetsområdet. Här tas för nämnden med endast de mål som är relevanta för verksamheten varav huvuddelen av nämndens verksamhet hamnar under ”1.3 En hållbar livsmiljö ska värnas och utvecklas”. Dessutom finns mål som berör bl.a. bostadsbyggande, framkomlighet, trygghet och renhållning, service samt mer allmängiltiga mål som berör personalpolitik, ekonomi och effektivitet.

Den planeringsnivå som nämnden och förvaltningen kan påverka är nämndmålen, åtaganden, aktiviteter och indikatorer. Mål som hör ihop har i regel placerats intill varandra i VP.

VP 2013 är till största delen disponerad så att under respektive nämndmål redovisas de åtaganden och aktiviteter som hör till dessa. Det här skapar en tydlighet i vad nämnden ska åstadkomma vilket är en fördel vid uppföljning. Tillsynens avsnitt har ett annat upplägg. Här finns flera mål som täcker in viktiga aspekter av tillsynen. För att skapa ett sammanhang i presentationen har dock redogörelsen för samtliga fyra mål lagts under målet 1.3.1 Bättre miljö och hälsa genom ökade effekter av tillsyn. Tillsynen har en mer omfattande beskrivning eftersom den omfattar en mångfald av tillsynsområden, debitering av tillsynstid och beskrivning av tillstånd inom tillsynsområdena och planerade prestationer. Tillsynen framgår mer i detalj av tillsynsplanen i bilaga 2.2.

Under nämndmålen finns ibland också indikatorer som fungerar som målvärden.

Det finns också särskilda indikatorer och aktiviteter från KF. Deras placering följer KF:s mål för verksamhetsområdet.

Ekonomi

Kommunfullmäktiges budget innebär satsningar inom några områden till ett belopp om 4,5 mnkr. Här finns medel för att utveckla och effektivisera den del av luftövervakningen som utgörs av modellberäkningar. Modellberäkningar är ett viktigt komplement till haltmätningar när luftkvaliteten och åtgärder för att förbättra luftkvaliteten ska utvärderas (2,0 mnkr). Dessutom finns satsning på information för fastighetsägare och regelförenklingar (1,5 mnkr) samt kartläggning av historiskt förorenade områden (1,0 mnkr).

Samtidigt med resurstillskottet i KF:s budget till några av nämndens verksamheter, har nämnden fått ett besparingsbeting om 1,5 mnkr.

Det skall understrykas att de nya medel som nämnden tilldelats i budgeten för 2013 inte är nivåhöjande utan utgör i sin helhet ett tillägg som endast gäller under ett år. Det innebär att nämnden har ett underliggande driftsnetto om 74,1 mkr, jämfört med 80,0 mkr för 2013. Därför måste verksamheten under 2013 successivt anpassas till de lägre nivåerna. I första hand bör det klaras genom att förvaltningen utan ytterligare resursförstärkningar ökar tillsynsintäkterna. Det finns från miljösynpunkt ett betydande sådant utrymme eftersom det vore önskvärt att öka den förebyggande tillsynen på miljöbalkområdet. Man kan dock inte räkna med att en anpassning till nivån i flerårsbudgeten skall kunna ske enbart genom intäktsförstärkningar. Eftersom utrymmet för ytterligare rationaliseringar numera efter nämndens effektiviseringsarbete under framför allt 2007 och 2008 när nettobudgeten halverades jmf med 2006, finns det inte något stort effektiviseringsutrymme. För att nå nivån för 2014 såsom den anges i budgeten måste därför – om ytterligare medel inte tilldelas nämnden i budgeten för 2014 - avveckling av vissa verksamheter ske. Hur det skall gå till måste utredas under 2013.

Under 2012 gjordes en taxeöversyn som syftade till att ge intäkter motsvarande självkostnaden. Taxan är också ett medel för att utveckla tillsynen där tillsynsområden identifieras och bedöms inkl tillsynsintervaller. Detta är i linje med lagstiftarens intentioner om självkostnadsfinansiering av tillsynen. Lagstiftningen förutsätter att tillsynen i det närmaste har en full intäktsfinansiering och det är viktigt för nämnden att kunna leverera den tillsynstid som företagen betalar för. Nämndens effektivisering är diskonterad i taxan.

Tillsynsarbetet

Tillsynen är nämndens kärnverksamhet. Nämnden har under flera år prioriterat frågor om en utveckling av servicen inom tillsynen vilket inte minst e-tjänsterna har bidragit till och utveckling av personalens kompetens. Under 2013 konsolideras användningen av de redan tidigare införda e-tjänsterna.

Företagarnas uppfattning om tillsynen följs systematiskt upp med hjälp av webb-enkäter. Enkätsvaren är till stor hjälp i vidareutvecklingen av tillsynen och är en bekräftelse på att förvaltningen utför ett bra arbete.

Inom hälsoskyddsområdet kan bl.a. nämnas utvecklingen av hanteringen av bostadsärenden som rör inre störningar som fukt ventilation mm. Nya metoder prövas för långsiktigt minska antalet klagomål. Inom hälsoskyddstillsynen kan också nämnas tillsynen av inomhusmiljön i skolor och förskolor där det finns ett fortsatt stort behov.

Inom miljöskyddsområdet prioriteras bl.a. tillsynen av kemiska produkter och varor. Här har förvaltningen en viktig roll att spela genom att medverka till att varorna är fria från skadliga kemikalier. Tillsynen är också en viktigt redskap för stadens ökade ambitionsnivå när det gäller matavfallsinsamlingen i syfte att öka tillgången på biogas.

Inom livsmedelskontrollen kommer särskilt arbete att utföras för att skapa medvetenhet i detaljhandeln om vikten av att hantera animaliska biprodukter på ett säkert sätt så att de inte kan återföras till livsmedelskedjan. Under året kommer kontrollinsatser också att riktas mot växtbaserade kosttillskott. Tidigare kontroller har visat att tungmetaller kan anrikas i kosttillskotten

Övrig verksamhet

Såsom framhålls i kommunfullmäktiges budget, är nämnden en viktig resurs för stadens arbete inom områdena klimat och energibesparingar. Nämnden bistår genom Energicentrum arbete hos bolag och nämnder med energieffektiviseringar vilket främjar både ekonomin och bidrar till mindre växthusgasutsläpp.

Projektet Klimatsmarta stockholmare kommunicerar klimatfrågan på temat "Vad gör Stockholm för att minska klimatpåverkan - vad kan man som stockholmare göra?" Nämnden ansvarar även för information om klimatfrågor på Stockholms webbplats samt följer årligen upp växthusgasutsläppen i staden och tar fram förslag till utsläppsminskande åtgärder.

Nämndens miljöbilsarbete fortsätter att arbeta efter uppsatta mål. Nu sker ett brett arbete med inriktning bl.a. på införande av miljölastbilar, elbilar och laddställen för dessa, styrmedel för supermiljöbilar och en fortsatt hög andel miljöbilar med den nya miljöbilsdefinitionen. För anskaffning av lätta lastbilar som är klassificerade som miljöbilar föreslås en begränsning av merkostnadsersättningen till 30 tkr/bil. Denna begränsning finns redan för personbilar.

Inom miljöövervakningen drivs en aktiv luftövervakningen, som sköts av SLB:analys. Luftövervakningen är ett viktigt stöd för staden i arbetet med att förbättra luftkvaliteten med hänsyn till invånarnas hälsa. Under år 2013 kommer en modellutveckling ske som medför högre kvalitet på haltberäkningar och som effektiviserar beräkningsförfarandet. Ny strömlinjemodell för komplexa urbana miljöer där utsläppen från t.ex. vägar sker i olika plan, kommer även att implementeras under året. I en växande stad måste kvaliteten på beslutsunderlagen hållas hög så att förtätning av bebyggelse kan ske utan att luftkvaliteten försämras. Haltberäkningar är ett viktigt komplement till haltmätningar när luftkvaliteten ska utvärderas mot gällande miljökvalitetsnormer och då åtgärders effekter ska

utvärderas. Modellberäkningar används även i stor omfattning för att beräkna människors exponering både historiskt och i en framtid.

Miljöförvaltningen har inlett ett samarbete om miljögifter i varor med branschorganisationen Svensk handel – Stockholms kemikalieforum. Nämndens arbete syftar här till att ge ökad kunskap om kemikalier i varor bland stadens företag som aktivt ska kunna bygga upp system för kemikalieinnehållet i varor de saluför och att de genom krav på sina leverantörer ska minska innehållet av farliga kemikalier. Inom kemikalieområdet ska även en sk kemikalieplan tas fram vilket är en handlingsplan för kemikalierelaterade frågor inom stadens verksamhet. Bl.a. ska inom planen verktyg utvecklas för stöd för formulering av krav vid upphandling av varor och tjänster.

Förvaltningen är delaktig i stadens kanske största utmaning i genomförandet av Promenadstaden, där kommunfullmäktige satt målet att 5 000 nya bostäder ska byggas årligen under de närmaste 20 åren. Målsättningen är förpliktigande för förvaltningens deltagande samtidigt som det inte finns resurser att delta så aktivt som efterfrågas. Rent konkret handlar det mest om att svara för planeringsunderlag och samverka i olika arbetsgrupper i ett läge där planproduktionen kommer att öka väsentligt. Utvecklingen medför att allt svårare lägen blir aktuella för bostadsproduktion vilka kräver särskilda anpassningar och bedömningar för att få bra miljö- och hälsomässiga lösningar.

Buller och dagvatten är två områden som förvaltningen mer specifikt måste bidra till att staden kan hantera i planarbetet för att detta inte onödigt ska fördröjas. Det finns nu oklarheter om hur befintliga riktvärden för trafikbuller och buller från verksamheter ska och kan hanteras. Klaras inte detta ut och staden får ett samförstånd mellan förvaltningar och i förhållande till statliga myndigheter, finns en uppenbar risk att dessa oklarheter, liksom tidigare, fördröjer processen från plan till färdig bostad. Nämnden ansöker om extra resurser om 1,3 mnkr från den centrala medelsreserven för att förvaltningen i samråd med berörda intressenter skyndsamt ska initiera ett arbete att identifiera begränsningar och konsekvenser av dagens riktlinjer. Att därefter ta fram gemensamma strategier och förhållningssätt för stadens ljud, är en viktig insats för att snabbt arbeta av plankön och för genomförandet av Promenadstaden.

Ett annat område där förvaltningen kan bidra till en snabbare process för bostadsbyggande, är att förenkla hanteringen av dagvatten i planer. Här behövs ett fördjupat underlag för statusklassificering av stadens sjöar och vattendrag, vilket är avgörande för åtgärdsinsatserna gällande dagvatten från planering till genomförande. Kompletterande undersökningar behöver göras vilket beräknas ge en ökad kostnad om 0,2 mnkr och för detta ansöks om medel från centrala medelsreserven.

Under nämndmålet 1.4.2 nedan finns en mer utförlig redogörelse för nämndens ansökan om medel från den centrala medelsreserven avseende ökad effektivitet i bostadsproduktionen.

KF:s INRIKTNINGSMÅL 1:**1. Stockholm ska vara en attraktiv, trygg, tillgänglig och växande stad för boende, företagande och besök**

Flertalet av nämndens mål hamnar inom detta område. Målen berör nämndens huvuduppgifter, dvs tillsyn, miljöövervakning och projekt/programverksamhet. Nämnden arbete bidrar till Stockholms anseende som en attraktiv stad för människor att bo och vistas i.

KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:**1.1 Företag ska välja etableringar i Stockholm framför andra städer i norra Europa**

Effektiva och väl fungerande kontakter med myndigheter hör till Stockholms konkurrensfördelar. Nämnden har mycket stora kontaktytor ut mot företagen och har en hög prioritering av servicen. Att detta har givit resultat visar goda omdömen från företagen i olika undersökningar. Sannolikt är Stockholms goda miljö en konkurrensfaktor när det gäller företagsetableringar, likaväl som en utvecklad miljöprofil hos företag, kan vara en konkurrensfördel för dessa. Nämnden har bidragit till att ta vara på företagens engagemang i miljöfrågor genom projekt som Klimatpakten där nämndens roll är att bistå Stockholm Business Region AB som har ansvaret för projektet.

KF:s indikatorer	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Andel upphandlad verksamhet i konkurrens (alla nämnder)	0 %	35 %	År

Kommentar: Rollen som myndighet ger begränsningar i möjligheterna att handla upp verksamheter. Trots detta köps en betydande del av nämndens verksamhet in även om detta inte räknas som verksamhetsentreprenader.

KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:**1.2 Invånare i Stockholm ska vara eller bli självförsörjande**

Nämnden har en högt specialiserad verksamhet och det är därför svårt att erbjuda praktikplatser och sommarjobb. Tidigare har dock platser erbjudits till praktikanter från Arbetsförmedlingen enligt Fas 3. Vad gäller sommarjobben är målsättningen att erbjuda ett sådant. Nämnden erbjuder även i fortsättningen praktikplatser till studerande.

KF:s indikatorer	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
------------------	--------	-------------	--------------

Antal praktikplatser som kan tillhandahållas för de aspiranter som Jobbtorg Stockholm kan tillhandahålla.	0	1600	År
-----------------------------------------------------------------------------------------------------------	---	------	----

KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:

1.3 Stockholms livsmiljö ska vara hållbar

Den hållbara livsmiljön är nämndens huvudinriktning. Nämnden bidrar till måluppfyllelsen genom verksamheten inom områdena tillsyn och prövning, miljöövervakning och program/projektverksamhet. Nämnden har en expertroll i många olika sammanhang. Genom sin expertroll företräder nämnden ofta staden internationellt i miljöfrågor och internationella samarbeten. Inom projekt- och programarbetet samt miljöövervakning, finns ofta en stödjande, uppföljande och pådrivande roll inom stadens egen organisation men också externt. Nära förknippat med detta är den omfattande kommunikationsverksamheten inom miljö- och hälsoområdet, som nämnden upprätthåller.

Tillsynen, som är nämndens kärnverksamhet, är en expertfunktion som riktar sig till verksamhetsutövare både inom och utom stadens organisation. Miljö- och hälsoskyddsnämnden fullgör här stadens uppgift som tillsyns- och prövningsmyndighet enligt miljöbalken och livsmedelslagstiftningen samt även inom karantäns-, smittskydds-, tobaks-, strålskyddslagstiftningen samt lag om skydd mot internationella hot mot människors hälsa. Tillsynen bedrivs genom kontroll, råd, påpekanden och vid behov förelägganden, förbud samt andra rättsliga åtgärder.

Några tillsynsområden som i VP 2013, framstår som särskilt viktiga att nå resultat inom är:

Permanent villkor i Värtahamnen; Nämnden har som tillsynsmyndighet ansvar för att i samråd med Stockholms Hamn bl.a. utreda möjligheten att minska bulleremissionerna inom hamnområdet. Utredningarna som hamnen tar fram ska ligga till grund för de bullerregler och villkor som ska gälla i Värtahamnen, och i förlängningen, en eventuell integrering av bostadsutbyggnad i Norra Djurgårdsstaden. Detta bedöms vara den viktigaste och mest innovativa insatsen under 2013.

Inomhusmiljön i skolor och förskolor; Tillsynen av förskolor, skolor och gymnasier med avseende på inomhusmiljön, hantering av kemikalier och smittskydd är en fortsatt viktig uppgift för förvaltningen. Brister som kräver uppföljning konstateras vid drygt hälften av de inspektionerna som utförs varje år. Dessa uppföljningsärenden behöver drivas till avslut för att uppnå syftet med tillsynen, dvs. säkerställandet av en god inomhusmiljö och att olägenheter för barnens hälsa har undanröjts. För närvarande är antalet förskolor 970, skolor 236 och gymnasier 69, men efterfrågan på förskole- och skolplats ökar, vilket innebär att ca. 50 nya förskolor och 5 nya skolor startar varje år. Efter 2012 års tillsyn har förvaltningen inspekterat alla förskolor och skolor, och kommer från 2013 och

framåt ha ett tillsynsintervall på vart fjärde år; dvs. ett tätare intervall än tidigare. Därav har den fasta årliga avgiften höjts med en timme.

Bostadsärenden: Förvaltningen tar årligen emot ca 600 anmälningar om brister i stockholmarnas bostadsmiljö av vilka cirka 200 bedöms som befogade klagomål. De brister som anmäls är företrädesvis, i nämnd storleksordning, buller, lukt och fukt/mögel. Förvaltningen har genom den interna expertisen, under 2012 ägnat en del tid åt kompetensutveckling för inspektörerna i inomhusmiljö. Det har handlat om byggnadsteknik, fukt/mögel, ventilation, kemiska emissioner, buller och mätteknik. Även handläggningsteknik och specifik juridik som är tillämplig på inomhusmiljö, har avhandlats. Denna satsning på kompetensutveckling, tillsammans med intern expertis på inomhusmiljö är målet att optimera hanteringen av bostadsärenden och undanröja olägenheter.

Fastighetsägartillsyn: Under 2013 kommer förvaltningen att satsa extra resurser på tillsyn av fastighetsägare. Enligt uppdraget i budgeten, kommer fokus att utöver att verka för en god egenkontroll, att påskynda utvecklingen av fastighetsägares energieffektivisering. Tillsynen sker huvudsakligen via två olika metoder. En där fastighetsägaren kontaktas och tillsyn sker förannmält tillsammans med fastighetsägaren, och genom en annan metod där förvaltningen fokuserar på fastigheter där klagomålen av olika skäl är många eller att bristerna är som allvarligast. Enligt den senare metoden, tar förvaltningen kontakt med hyresgästerna och ber dem rapportera om de upplever brister i sin bostadsmiljö. Förvaltningen når på så sätt en kategori av boende som normalt inte anmäler brister till miljöförvaltningen trots att de finns. Fastighetsägaren informeras i förväg om vårt arbetssätt och bereds möjlighet att delta vid eventuella efterföljande inspektioner. Långsiktigt är målet att tillsynsinsatserna riktade till fastighetsägarna ska få effekt och bidra till en sund inomhusmiljö och att färre stockholmare upplever brister i sin bostadsmiljö.

Tillsynen av kemiska produkter och varor: Förvaltningen har en viktig roll att genom tillsynen säkerställa att de varor som säljs i Stockholm är fria från förbjudna ämnen och att farliga kemiska substanser undviks. Under 2012 togs varuprover ut för analys och erfarenheten är att denna möjlighet är mycket viktig för en effektiv tillsyn.

Avfallstillsyn: Staden ansluter sig till regeringens mål om 50 % insamling av matavfall till 2018, vilket framgår av kommunfullmäktiges budget. Det är därför viktigt att fortsätta bedriva tillsyn på avfallssidan för att öka mängden utsorterat matavfall för vidare behandling. Enligt avfallsutredningens (SOU 2012:56) förslag på förändringar om bland annat hur och vem, som ska sörja för hanteringen av olika avfallsfraktioner, behöver förvaltningen aktivt utreda och förbereda för hur förslagen kommer att påverka tillsynsarbetet under 2014, när förändringarna förväntas träda ikraft.

Animaliska Biprodukter i detaljhandeln; Animaliska biprodukter (ABP) måste hanteras särskilt för att säkerställa att ingen återföring till livsmedelskedjan kan ske. Brister i ABP-hanteringen kan leda till att sjukdomsframkallande

mikroorganismer kontaminerar livsmedel. Kontrollen av detta är eftersatt i landet och en kartläggande studie utförd under 2012 visar på möjliga brister i detaljhandelsledet i Stockholm. En modell till kontrollplan och stödjade verktyg har därför tagits fram och ska nu implementeras i den löpande kontrollen. Målet är att skapa medvetenhet i detaljhandeln om vikten av att hantera ABP och tillhörande risker, kontrollera efterlevnaden samt att införa en fungerande kontroll av detta viktiga moment i den löpande kontrollen.

Växtbaserade kosttillskott; Under 2005-2007 förekom flera fall av blyförgiftningar bland konsumenter som förtärde s k Ayurveda-preparat. Det visade sig att vid tillverkningen av dessa så anrikades även vissa tungmetaller. Växtbaserade kosttillskott kontrolleras i mycket liten utsträckning och en kartläggning visar att ett mycket litet antal av verksamheter som säljer dessa preparat är föremål för återkommande kontroller. En riktad kontrollinsats mot dessa preparat genomförs därför. Provtagning och analys för tungmetaller kommer att ske i anslutning till kontrollerna som även granskar märkning och annan konsumentinformation.

Projekt- och programverksamhet

Nämndens projekt- och programverksamhet är ett viktigt redskap för stadens miljöpolitik och kan långsiktigt driva förändrings- och utvecklingsarbete. Nämndens programområden är alla viktiga delar i stadens miljöarbete. Här kan nämnas klimatarbetet inkl energieffektiviseringen, miljöbilsprojekten, arbetet mot buller och arbetet med vattenprogrammet för god vattenstatus.

Enheterna Miljöanalys och SLB analys bistår med viktiga faktaunderlag och kunskapsuppbyggnad. Verksamheten utgör ett viktigt stöd för stadens miljöprogramarbete och är hörnpelaren i stadens information om miljöfrågor genom Miljöbarometern.

Av KF:s indikatorer nedan avser några miljöförvaltningens egna förhållanden medan andra avser hela staden och där miljöförvaltningen svarar för uppföljningen.

KF:s indikatorer	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Andel dubbdäck	100 %	tas fram av nämnden/styrelsen	År
Kommentar: Indikatorn avser endast miljöförvaltningens interna förhållanden och avser andel fordon som använder odubbade vinterdäck.			
Andel elbilar	8 %	6 %	År

KF:s indikatorer	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Andel flerbostadsfastigheter i staden (totalt) som har radonhalt under riktvärdet 200 Bq/m ³ luft.	50%	tas fram av nämnden/styrelsen	År
Kommentar: Indikatorn torde avse andel flerbostadshusfastigheter i staden (totalt) som är kontrollerade avseende radon och har radonvärden under riktvärdet 200 Bq/m ³ luft i %.			
Andel miljöbilar i stadens bilflotta	100 %	100 %	Månad
Andel miljöbränslen i stadens miljöbilar	100 %	tas fram av nämnden/styrelsen	Halvår
Total fosforhalt i sjöar	83 %	83 %	År
Växthusgasutsläpp per stockholmare	3,2 ton	3,2 ton/inv	År

KF:s aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
Genomföra stadens medborgarenkät 2013	2013-01-01	2013-12-31
Tillsammans med trafik- och renhållningsnämnden utreda och implementera ytterligare incitament för supermiljöbilar i staden inom parkeringsområdet.	2013-01-01	2013-12-31

NÄMNDMÅL:

1.3.1 Bättre miljö och hälsa genom ökade effekter av tillsyn

Under detta mål tas samtliga fyra nämndmål som berör tillsynen upp, för att få bättre överblick och sammanhang i presentationen av tillsynen. Att separata nämndmål finns kvar betonar respektive måls viktiga aspekter på tillsynen och ger möjlighet till att uttryckligen ange måluppfyllelse. Under de övriga tillsynsmålen hänvisas till detta mål. Tillsynsplanen i bilaga 2.2 preciserar tillsynens inriktning, omfattning och delar av de förväntade effekterna.

De fyra mål som tas upp här är:

Bättre miljö och hälsa genom ökade effekter av tillsyn: målet syftar på tillsynens inriktning och förväntade effekter. Redogörelsen nedan sker efter lagstiftning, ansvarig tillsynsavdelning och område/bransch. Nämnden vill få en ökad resultatorientering genom att visa på trendutveckling med befintliga effektindikatorer och där det finns behov, ändra eller ta fram nyckelindikatorer

som ska visa på effekter av tillsynen eller tillståndet inom olika branscher. Dessa framgår av tillsynsplanen i bilaga 2.2.

Utföra tillsyn motsvarande avgiften: Taxan är satt enligt självkostnadsprincipen och den avgift som företag betalar för tillsyn ska i stort motsvara den tillsyn som man också får. Taxan har diskonterat en effektivitetsökning eftersom den bygger på effektivitetsökning som ingår i timpriset. I den mån ytterligare effektiviseringar sker, måste timpriset sänkas. Samtliga företag i en bransch kan ofta inte räkna med tillsyn under ett år om man betalar en fast årlig avgift men alla företag ska över tid för tillbaka tillsynsinsatser motsvarande de avgifter de betalat. I de fall tillsynen bedrivs med sk. timavgift motsvarar faktureringen direkt den nedlagda debiterbara tiden. För varje lagavsnitt kommenteras de timmar som ska utföras. Detaljerade branschvisa uppgifter framgår av tillsynsplanen.

Snabb och effektiv service: Tillsynen berör tusentals verksamhetsutövare i staden och servicen är en viktig aspekt. Nämnden har fått goda omdömen i flera undersökningar (NKI). Förvaltningen följer upp punktligheten i vissa typer av ärenden, så kallade punktlighetsmål. Punktlighetsmålen framgår som indikatorer och redovisas i avsnitt 2.3.1. Genom webbenkäter följs rutinmässigt upp hur tillsynen uppfattas av verksamhetsutövarna. Webbenkäten är också en möjlighet för verksamhetsutövare med funktionsnedsättning, att framföra synpunkter på hur miljöförvaltningens verksamhet kan förbättras.

Alla flerbostadsfastigheter, skolor och förskolor i staden ska vara kontrollerade avseende radon och ha radonvärden under riktvärdet 200 Bq /m³ luft: Radonarbetet har särskilt lyfts fram av nämnden i samband med framtagande av indikatorer för miljöprogrammet.

TILLSYN ENLIGT MILJÖBALKEN (MB)

2 kap MB allmänna hänsynsregler m m.

Genom Mark- och miljööverdomstolens dom den 20 januari 2012, är det numera fastslaget att Miljö- och hälsoskyddsnämndens tillsynsansvar även omfattar 2 kap miljöbalken och således även de sk. hushållningsreglerna i 2 kap 5 § miljöbalken, som anger att alla som bedriver en verksamhet eller vidtar en åtgärd skall hushålla med råvaror och energi samt utnyttja möjligheterna till återanvändning och återvinning. I första hand skall förnybara energikällor användas.

Det är därmed klarlagt att nämnden har att utöva tillsyn över t ex verksamhetsutövarnas energianvändning och avfallshantering. Denna tillsyn kommer i flertalet fall att vara integrerad med övrig tillsyn enligt miljöbalken, men kan också bedrivas separat som t ex matavfallsinsamling vid restauranger.

När det gäller energianvändning i bostadsfastigheter kommer den att samordnas med den reguljära fastighetsägartillsynen och denna verksamhet förs därför över från plan- och miljöavdelningen till avdelningen för hälsoskydd.

7 Kap MB Skyddade områden, avdelningen Plan och miljö

Tillsyn av stadens 8 skyddade naturområden. I tillsynsarbetet kontrolleras efterlevnaden av syften, föreskrifter, dispenser och andra beslut som fattats med stöd av miljöbalken. Sedan 2012 ingår även uppföljning av beslut gällande det interimistiska skyddet av Nationalstadsparkens träd i tillsynsansvaret. Inom ramen för tillsynsarbetet bidrar förvaltningen med kunskapsunderlag och råd lämnas till reservatsförvaltarna och andra förvaltningar om skötsel och åtgärder som syftar till att bevara och utveckla de skyddade områdenas värden. Förvaltningen har under 2012 låtit ta fram faktaunderlag om barrskog, ekmiljöer samt livsmiljöer för större vattensalamander. Vidare har en utvecklingsanalys av rekreationsvärden i reservaten utförts. Dessa underlag kommer under 2013 att användas i tillsynsarbetet för såväl befintliga och nya reservat och därmed spridas till berörda förvaltningar inom staden. Under 2013 fortsätter förvaltningen att medverka i säkerställandearbetet av tre nya reservat; Årstaskogen, Älvsjöskogen samt Kyrkhamnsområdet. För arbetet används totalt cirka 1 550 timmar varav cirka 1 170 timmar debiteras.

9 Kap MB, Miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd

Tillsynen inom kapitel 9 utövas både av avdelningen för Plan och miljö, och avdelningen för Hälsoskydd. Avdelningen för Plan och miljö bedriver tillsyn inom 19 tillsynsområden. För tillsynsarbetet används totalt cirka 15 300 timmar varav cirka 10 100 timmar debiteras. Avdelningen Hälsoskydd bedriver här tillsyn inom 15 områden (27 totalt på avdelningen) För detta används drygt 38 400 timmar varav cirka 18 200 timmar debiteras verksamhetsutövare.

Avdelningen Plan och miljö

Granskning/inspektion av miljöarbete och egenkontroll för att minska miljöpåverkan i verksamheterna. För varje bransch upprättas årsvis tillsynsplan där det framgår vilka aktiviteter som ska genomföras gentemot objekten. Variationen mellan branscherna är stor och tillsynsfrekvens för de enskilda objekten kan variera från flera gånger per år till ett besök vart 3-4 år.

Vägtrafik

Inom tillsynen av vägtrafik kan konstateras att det kommer krävas fortsatta insatser för att miljö kvalitetsnormer för luft ska klaras. De åtgärder som hittills vidtagits för att normerna ska uppnås har inte varit tillräckliga. Ett nytt åtgärdsprogram för kvävedioxid och partiklar fastställs vid årsskiftet 2012/2013. Åtgärder utifrån åtgärdsprogrammet ska inledas under 2013. Det finns även en miljö kvalitetsnorm för buller men den utgör inte en gränsvärdesnorm på motsvarande sätt som för luft. Enligt förordningen (2004:675) om omgivningsbuller ska buller kartläggas och ett åtgärdsprogram fastställas som syftar till att omgivningsbuller inte ska medföra skadliga effekter på människors hälsa.

De åtgärder utifrån åtgärdsprogrammet mot buller som hittills vidtagits för att uppfylla syftet med förordningen om omgivningsbuller har därför inte varit tillräckliga. Ett arbete med revidering av befintligt åtgärdsprogram genomförs under året. Intentionen från förvaltningens sida är att åtgärdsprogrammet i större utsträckning bör fokusera på uppföljningsbara åtgärder än befintligt program. Bland annat behövs såväl fortsatt utveckling och användning av källåtgärder såsom lågbullrande beläggningar samt lokala insatser vid särskilt utsatta platser som att vägarnas akustiska egenskaper beaktas i det dagliga drift- och underhållsarbetet.

Depåer och transportföretag

I Stockholm finns 14 depåer för underhåll av bussar och tåg. De flesta depåerna har större fordonstvättar och verkstäder. De viktigaste miljöfrågorna är kemikalier och bränslen samt utsläpp till vatten. Anläggningarna genererar även buller och klagomål från boende i närliggande bostäder som inkommer till förvaltningen. Ansvariga verksamhetsutövare är SL:s entreprenörer. Nya verksamhetsutövare tillkommer relativt ofta då SL upphandlar entreprenörer. Förvaltningen får i samband med entreprenörsbyten lägga relativt mycket tillsynstid på information och rådgivning till de nya entreprenörerna för att stärka deras egenkontroll. När det gäller transportföretag finns det relativt få verksamheter i Stockholm. Tillsynen inriktar sig framför allt på företagets egenkontroll för att minska utsläpp till luft (kvävedioxider, partiklar och koldioxid) och uppkomst av buller. Vid inspektioner ges också information om möjligheter att införskaffa miljöfordon. Från år 2013 bedrivs tillsynen över dessa verksamheter inom ramen för branscherna bensin/biltvätt och verkstad.

Motorbanor

I Stockholm finns sex motorbanor som nämnden har löpande tillsyn över, tre inomhus och tre utomhus. Den viktigaste miljöfrågan för dessa verksamheter bedömer förvaltningen vara buller till omgivningen och då framförallt från de två större utomhusverksamheterna i Hansta naturreservat och på Gubbängens speedwaybana. För inomhusbanorna är buller till omgivningen ingen stor fråga. För motorcrossverksamheten i Hansta naturreservat inriktas tillsynen särskilt mot skyddsåtgärder i motorklubbens egenkontroll för att minska störningar i det känsliga område där verksamheten bedrivs.

Spårtrafik

Tillsyn bedrivs över befintliga spårtrafikanläggningar omfattande totalt ca 15 mil spår (Trafikverket och SL). Förvaltningen kan konstatera att tillsynen behöver fortsatt fokusera på att minska dess påverkan på Stockholmare vad gäller i första hand buller. Buller från spårtrafiken ingår också i arbetet med förordningen om omgivningsbuller. Fortfarande utsätts ca 50 000 stockholmare för höga bullernivåer från spårtrafiken. Även luftföroreningar i tunnelmiljö och vibrationer är områden som tas omhand i tillsynen kopplade till spårtrafiken.

Flyg

I tillsynen på Bromma flygplats ska fortsatt prioriteras buller samt utsläpp till luft, mark och vatten. Tillsynen har ökat och kommer under 2013 att fortsätta vara intensiv på grund av arbete med bullerisolering av bostäder, buller från markbundna källor, omDispositionering av flygplatsens mark samt diskussioner om nya bostäder nära flygplatsen. Förvaltningen följer upp att beslutade villkor följs.

Förvaltningschefen deltar också i en arbetsgrupp som undersöker möjligheterna för ökad bostadsbebyggelse inom delar av det område som omfattas av miljötillståndet för Bromma flygplats, men som inte utnyttjas fullt idag.

Hamn och sjöfart

Verksamheterna inom branschen består av tillståndspliktiga hamnar/kajer som kan ta emot fartyg med större bruttodräktighet än 1350. För närvarande finns det fyra stycken sådana hamnar som tillhör Stockholms Hamn AB samt en tillfällig hamn i Hjorthagen som Exploateringskontoret tagit i bruk. Under 2013 kommer även en tillfällig hamn i Sättra (tas i bruk under byggtiden av Förbifarten) att tillståndsprövas. På Skeppsholmen och Ridderholmen finns det även hamnar/kajer som inte är tillståndspliktiga som ägs av Statens Fastighetsverk. Tillsyn bedrivs även mot rederier och annan kommersiell båttrafik. Bullerstörningar till omgivningen är den mest prioriterade frågan för tillsynen. Utöver bullerstörningar inriktas tillsynen för de tillståndspliktiga hamndelarna framförallt mot kemikalie och avfallshantering. Nämnden har också som tillsynsmyndighet ansvar för att i samråd med Stockholms Hamn bl.a. utreda möjligheten att minska bulleremissionerna inom hamnområdet. Utredningarna som tas fram kommer att ligga till grund för permanenta villkor för buller som skall gälla för hamnen i Värtan och i förlängningen för eventuell bostadsutbyggnad i Norra Djurgårdsstaden. Detta bedöms vara den viktigaste och mest innovativa insatsen inom tillsynsområdet under 2013.

Exploateringsprojekt

Stockholm är en starkt växande stad med många pågående exploateringsprojekt som t.ex. byggande av Citybanan, Norra länken, Norra stationsområdet, Förbifarten, nya E18 Hjulsta – Kista, förberedelse för ombyggnad av Slussen samt byggen av nya bostadsområden. Prioriterade frågor är bullerstörningar, hantering av markföroreningar, rening av länshållningsvatten, kemikalie och bränslehantering, de mycket omfattande transporterna till och från verksamheterna samt kontroll av att arbetena sker inom gällande arbetstider för att minska störningarna till omgivningen samt till stadens skyddade områden. Tillsynen sker dels genom regelbundna möten med de större projektens miljöorganisationer och dels genom riktade inspektioner hos byggherrarnas entreprenörer ute på arbetsplatserna. Förvaltningens erfarenhet är att de större byggföretagen ofta har bättre egenkontroll än de mindre. Prioriteringen kommer under 2013 att vara identifiering av ”riskobjekt”, dvs projekt som ligger i störningskänsliga områden för människor och miljö.

Energianläggningar

I branschen ingår ett trettiotal verksamheter. De större energiproduktionsanläggningarna som är kopplade till fjärrvärmenätet (A-anläggningar, B-anläggningar), men även mindre olje- och fastbränslepannor (C-anläggningar och U-anläggningar) ingår i branschen liksom biogasproduktionsanläggningar. Därutöver ingår ett distributionsnät för stadsgas samt anmälningspliktiga värmepumpar med en effekt över 10 MW. Spaltgasverket är avvecklat och har ersatts med blandstationer för naturgas/biogas i Mårtensdal och Högdalen. Fjärrkylanläggningarna är ofta samlokaliserade med fjärrvärmeanläggningarna och ingår därför i branschens tillsynsansvar. Kraftledningar och jordförlagda

elkablar ingår också i branschen, liksom distributionsnäten för fjärrvärme och fjärrkyla. Det s.k. oljekabelnätet har varit en viktig fråga under 2012 och arbetet bedöms fortsätta under kommande år. Framtida eventuella vindkraftsanläggningar kommer att ingå. De viktigaste frågorna för tillsynen är att verka för att utsläpp till luft, mark och vatten från verksamheterna begränsas och att verksamheterna bedrivs så energieffektivt som möjligt.

Energianvändning i fastigheter

Avdelningen för Plan och miljö har utifrån register över oljeeldade flerbostadshus bedrivit tillsyn inom området. Tillsynen har koordinerats med hälsoskyddsavdelningens insatser. Under år 2012 beräknas den absoluta majoriteten av de kvarvarande pannrum ha besökts och tillsynen avvecklas under år 2013. Energitillsynen i fastigheter flyttas till hälsoskyddsavdelningen.

Avfall

Målet för tillsynen är att nå en miljöeffektiv avfallshantering, att hushålla med våra resurser och även begränsa klimatpåverkan. EU:s avfallshierarki utgör grunden för avfallslagstiftningen.

En god och miljöriktig hantering av avfall är nödvändig för att minska spridningen av farliga ämnen, som t.ex. bromerade flamskyddsmedel, PCB, bly och kvicksilver och nå målet Giftfri miljö. Att minska spridningen av CFC som finns i visst avfall har även bäring mot målet Skyddande ozonskikt. Utifrån de senaste årens erfarenheter bedöms dagvattenhanteringen vid avfallsanläggningarna vara den viktigaste tillsynsfrågan.

Kemisk industri, inkl läkemedel

Läkemedels-, färg- och kemikalietillverkning tillverkar och hanterar stora volymer riskkemikalier. Förutom villkorskontroll, är tillsynen koncentrerad på hantering och förvaring av kemikalier, företagens egenkontroll samt uppföljning av tidigare kända brister som framkommit vid inspektioner, insända rapporter samt genomgång av verksamhetens egenkontroll. Många av företagen genomför sk periodiska besiktningar där förvaltningen deltar. En del av företagen är stora energiförbrukare och transportintensiva. Energifrågan liksom företagets ansvar som nedströmsanvändare enligt Reach är fortsatt prioriterat i tillsynen.

Grafiker

Utsläpp av lösningsmedel bidrar till bildningen av marknära ozon och växthusgaser. Vattenutsläppen påverkar funktionen hos reningsverken och slamkvaliteten. Lokalt är det buller och lösningsmedelslukt som utgör den största risken för påverkan på människors hälsa. Den omfattande kemikalie- och avfallshanteringen utgör, om den inte sköts rätt, risker för människors hälsa och miljö. Kemikaliefrågan i vid bemärkelse, produktval, kemikalieförteckning etc. är fortsatt i fokus för tillsynen.

Verkstad/elektronik/mönsterkort

Många av de tillstånds- och anmälningspliktiga verksamheterna arbetar aktivt med att identifiera utfasnings- och/eller riskminskningsämnen som används i produktionen. Flera av dem har också bytt ut kemiska produkter där det finns mer miljö- och hälsovänliga alternativ. Under 2013 kommer det att vara fortsatt fokus på de verksamheter som ännu inte har en godtagbar kemikalieförteckning och som inte tagit reda på om använder utfasnings- och/eller riskminskningsämnen. Det är viktigt att höja kunskapsnivån om kemikalier hos dessa företag.

Verkstäder, U-verksamheter

Många av verkstäderna, främst bilverkstäder, är små och konjunkturkänsliga företag som ofta byter ägare. Under 2013 fortsätter tillsynen som tidigare, med ambitionen att den ska omfatta cirka 100 små verkstäder.

Kemtvättar/tvätterier

Tillsynen över tvättar är främst inriktad på förebyggande åtgärder och sker genom kontroll av kemikalie- och avfallshanteringen samt av verksamhetsutövarnas egenkontroll. Genom de årliga rapporterna har förvaltningen kontroll på kemtvättarnas användning av perkloretylen och efterlevnaden av de föreskrifter som gäller för utsläpp av flyktiga organiska ämnen (VOC). Förvaltningen får också in uppgifter om uppkommen avfallsmängd. Då verksamheterna relativt ofta byter ägare är tillsynen, till stor del, inriktad på grundläggande miljökrav och egenkontroll.

Bensinstationer/biltvätt

Tillsynen kommer fortsatt främst vara inriktad på kontroll och uppföljning av kvalitén på tvättvattnet. I övrigt kommer arbete att ske med att förbättra företagens egenkontroll samt att kontrollera hantering och förvaring av kemikalier och avfall samt arbete med energieffektivisering. Fr.o.m. år 2013 ingår depåerna i branschen. En viktig inriktning under året blir att slå fast vilka krav som framgent ska ställas vad avser dimensionering och skötsel av oljeavskiljare.

Kross/betong/asfalt

Tillsynen fokuseras även fortsättningsvis på verksamheternas egenkontroll. En bristande egenkontroll kan lätt medföra att omgivningen utsätts damm och buller från verksamheterna. För de tillfälliga bergkrossarna, som blir vanliga när många stora byggen är i gång, är lokaliseringsfrågan den viktigaste.

Avloppsreningsverk

De centrala frågorna att arbeta med är:

- att minska bräddningarna från avloppsnätet, i synnerhet till de små recipienterna och till den del av Mälaren som ligger inom vattenskyddsområdet för östra Mälaren,
- att öka gasproduktionen genom att öka mängden rötat organiskt material,

- att slamkvalitén uppfyller kraven för spridning på jordbruksmark,
- att tillse att kraven i vattendirektivet innehålls,
- att arbetet med energieffektiviseringen fortskrider och
- att egenkontrollen utvecklas,
- under det kommande året förväntas Stockholm Vatten på allvar komma igång med ansökan om nytt tillstånd för reningsverken.

Livsmedelsindustri

För branschen gäller att verksamheterna bidrar med miljöpåverkan genom till exempelvis utsläpp till vatten och luft, buller, energiförbrukning, transporter, avfall samt kemikalie- och köldmedieanvändning.

Oljehamnen

Oljehamnen har under en tid stått under ett nedläggningshot som inneburit att verksamheterna endast haft kontrakt t.o.m. 2011. När sedan kontrakten förlängdes till 2019 ansökte flera företag om nya tillstånd. Under 2012, har de flesta också meddelats nya tillstånd. Huvuddelen är dock överklagade och under 2013 kommer därför mycket tid att få läggas på yttranden över dessa besvär.

Avdelningen Hälsoskydd

Inom vissa områden bedrivs återkommande tillsyn t ex förskola/skola och bassängbad, medan tillsyn av andra områden sker i form av kampanjer, t ex tillsyn av hygienverksamheter och kosmetiska produkter. Hantering av bostadsärenden kopplade till boendemiljön och handläggning av värmepumpstillstånd är andra tillsynsområden.

Bostäder

Tillsynen består i att hantera inkomna ärenden i syfte att undanröja risk för olägenhet för människors hälsa. Mer än hälften av klagomålen rör buller, därefter är det i fallande skala lukt, fukt/mögel, låg temperatur, drag, skadedjur. Avslutade ärenden per år är i samma storleksordning som inkomna ärenden, för 2012 var det drygt 550 stycken. Antalet inkomna ärenden har minskat något de senaste åren och den något fallande trenden, kan bero på flera saker. Det kan vara en kombination av den tillsyn förvaltningen bedriver till stadens fastighetsägare, bättre hemsida med nyttig information till stockholmarna och fastighetsägarna samt bättre service i avdelningens kundtjänst. Med stöd av miljöbalken, medverkar förvaltningen till att undanröja olika typer av störningar i ca. 200 bostäder i staden. Under 2013 kommer avdelningen att vidareutveckla metodiken för hur man snabbare kan undanröja de obefogade klagomålen, och därmed minska den tid som totalt sett läggs på handläggning av bostadsärenden.

Skola och förskola

Sedan 2006 har tillsyn av förskolor och skolor bedrivits på ett strukturerat sätt med inriktning mot framförallt inomhusmiljö och smittskydd/hygien. Dessförinnan bredrevs tillsyn enbart utifrån inrapporterade klagomål. I och med år 2012 har

förvaltningen gått igenom hela Stockholms stads bestånd av för-, grund- och gymnasieskolor. Inspektionstakten kommer från år 2013, att intensifieras till vart 4:e år, i jämförelse med tidigare, vart 5:e år. Antalet inspektioner per år blir 350 stycken mot tidigare i genomsnitt 200. Erfarenheterna från tidigare års tillsyn gör att avdelningen under 2013 kommer att fokusera på buller, ventilation, städ- och hygienrutiner.

På grund av den ökande befolkningen i staden är behovet av nya skolor och förskolor fortsatt stort. Detta innebär att förvaltningen utöver den riktade tillsynen, årligen beräknas handlägga ca 50 -70 anmälningar av nya och utökade skolverksamheter. Målsättningen är att verksamheterna ska ha en väl fungerande egenkontroll och att miljön i stadens skolor och förskolor inte ska utgöra en risk för barnens/elevernas hälsa.

Äldreboenden

Under 2013 kommer fortsatt tillsyn av vård- och omsorgsboenden att ske. Tillsynen inriktar sig på att granska boendets egenkontroll gällande riskfaktorer som kan påverka inomhusmiljön för de äldre. Likaså att göra den som driver boendet medveten om det ansvar de har enligt miljöbalken i sin roll som verksamhetsutövare.

Målsättningen är att alla vård- och omsorgsboenden i Stockholms stad ska ha en väl fungerande egenkontroll som säkerställer att verksamheterna arbetar förebyggande mot eventuella riskfaktorer som kan påverka de äldres inomhusmiljö.

Fastigheter

Avdelningen kommer under 2013 att satsa mer resurser på tillsyn av fastighetsägare och deras fastigheter. Dessutom ska förvaltningen utarbeta information och arbetssätt så att vi medverkar till att påskynda fastighetsbranschens omställning till energieffektivare verksamhet. Det kan ske dels genom tillsynsbesök, men även genom specifikt riktade utbildningar och informationsträffar.

Antalet registrerade tillsynsobjekt utgörs av ägare av flerbostadshus, vilka är drygt 10 500 till antalet. Tillsyn sker dels enligt traditionell metod med bokade inspektioner hos fastighetsägaren dels ny metod där de boende kontaktas samtidigt som vi kontaktar fastighetsägaren. Urvalet sker bland annat efter fastighetens geografiska läge och fastighetsbeståndets storlek samt om att det finns indikationer på brister i egenkontrollen i verksamheten. Indikationer på brister kommer dels från privatpersoner som hör av sig till avdelningen via Direktservice, dels utifrån Hyresgästföreningen, men också från inspektörerna som på annat sätt blivit varse om brister i flera av fastigheterna inom ett bestånd.

Restauranger och evenemang

Riktad tillsyn bedrivs på ett mindre antal restauranger inom ett visst geografiskt område under sommarhalvåret, främst de restauranger som är lokaliserade nära

bostäder. Under året kommer vi också att följa upp de ärenden som ingick i den planerade tillsynen för 2012, samt arrangera en informationsträff för att nå ut och i ett förebyggande syfte informera om vilka krav som ställs på deras verksamhet enligt miljöbalken. När det gäller höga ljudnivåer kommer förvaltningen att uppmana de etablerade arrangörerna att utföra egna mätningar. Vidare kommer förvaltningen att delta på evenemang där arrangören ej är etablerad och där evenemanget riktar sig till barn och ungdomar. Förhoppningsvis kommer avdelningen i förebyggande syfte få möjlighet att delta i Stockholms stads evenemangsgrupp.

Alkoholremisser

Under 2013 beräknas ca 400 remisser om alkoholutskänkningstillstånd och 5-10 ljudisoleringsprotokoll från Socialförvaltningen besvaras. Dessa bedömningar sker utifrån miljöbalken och risken för störningar hos närboende. Störningarna är främst i form av buller från musikanläggningar, sorl från gäster, gästtrafik men också från tobaksrökning intill entréerna. Avstånd till närboende, närområdets karaktär och restaurangfastighetens ljudisolering är faktorer som är av betydelse att beakta. Vidare påverkas vår bedömning om miljöförvaltningen redan har fått klagomål från boenden i den fastighet där man vill förändra öppettider. Miljö- och hälsoskyddsnämnden har ett stort inflytande på den slutliga tiden som sätts för restaurangverksamheternas utskänkningstider.

Service till allmänheten - Kontaktcenter och DirektService

Hälsoskyddsavdelningen besvarar tillsammans med stadens Kontaktcenter ca 17 000 inkommande telefonsamtal från medborgare och verksamhetsutövare. Större delen, ca 75%, besvaras av Kontaktcenter. Återstående del vidarekopplas till avdelningens interna kundtjänst, DirektService, som ger råd och information till medborgare och verksamhetsutövare inom de verksamhetsområden som hanteras på avdelningen. DirektService besvarar 3 200 e-post och skickar än fler ut från avdelningen. Handläggningen av de cirka 600 bostadsklagomål som inkommer per år, påbörjas i DirektService men delas numera ut på avdelningen i ett tidigare skede än förut. Denna förändring tror avdelningen kommer att generera effektivitetsvinster både inom avdelningen och för övriga inblandade parterna.

Bassängbad

Under året fortsätter arbetet med inspektioner av 20 av stadens badanläggningar. I tillsynsarbetet ingår även granskning av inkommande analysrapporter från anläggningarnas egen vattenprovtagning. Målsättningen är att alla verksamhetsutövare med bassängbad ska ha en väl fungerande egenkontroll som säkerställer en god vattenkvalitet och god miljö för övrigt.

Erfarenheterna från 2012 års tillsyn gör att vi under 2013 kommer att fokusera på att anläggningarna kvalitetssäkrar sina provtagningsrutiner, att förvaltningen i samband med inspektioner förbättrar sin vägledning gällande ventilation vid badanläggningar och att förvaltningen med stöd av bassängnätverket/-Miljösamverkan i länet, utför en informationsinsats gällande hygienrutiner.

Hygienverksamheter

Erfarenheterna från 2012 års tillsyn innebär att vi under 2013 i huvudsak kommer att inrikta oss på handläggning av nyanmälda verksamheter, samt de verksamheter som vi genom vår tillsyn upptäcker inte har anmält sin verksamhet till oss. Målsättningen är att alla verksamhetsutövare ska ha en väl fungerande egenkontroll och att ingen ska utsättas för hälsorisker i samband med stickande eller skärande behandlingar.

Plaskdammar

Under året kommer inspektioner att utföras på 10 plaskdammar. Vid inspektionerna kommer även en stickprovskontroll på badvattnet att tas ut. Fokus kommer att riktas till plaskdammar i de norra stadsdelarna och till de nyligen ombyggda plaskdammarna. Den intensiva tillsynsinsatsen som lagts ner under åren 2009 – 2011 har bidragit till att stadsdelarna förbättrat sin egenkontroll samt investerat i förbättrad teknik och renoverad parkmiljö kring dammarna. I tillsynsarbetet ingår även granskning av inkommande analysrapporter med avseende på vattenkvaliteten. Avdelningen kommer även under 2013 att arrangera en konferens för verksamhetsutövarna och andra berörda parter. Målsättningen är att alla stadsdelar ska ha en väl fungerande egenkontroll för plaskdammarna för att säkerställa en god vattenkvalitet och förebygga att risk för olägenhet uppkommer.

Radon

Radontillsynen kommer under året att utföras på ett nytt sätt. Urvalet görs utifrån ett geografiskt område, inom vilket fastigheternas ägare kommer att informeras om radonmätning och att hur de behöver agera för att fullgöra sin egenkontroll när det gäller just radon. Målet är att avdelningen med så lite tillsynsinsatser som möjligt, se till att stadens fastigheter radonmätts vilket också gynnar fastighetsägarna. Fastighetsägarna kommer att uppmanas att mäta och vid behov åtgärda förhöjda radonhalter och rapportera in resultaten när de är klara. Förhöjda radonhalter på över 200 Bq/m³ utgör en olägenhet för människors hälsa och målet är att radonhalten i alla bostäder ska vara lägre än 200 Bq/m³ senast år 2020. Eftersom intresset för radonmätningar är stort bland allmänheten erbjuder miljöförvaltningen även en sökfunktion för uppmätta radonhalter via en e-tjänst.

Tillsyn riktas även till dem som ansvarar för skol- och förskolelokaler. Målet är även där att samtliga skolor och förskolor ska kontrolleras och ha en radongashalt lägre än 200 Bq/m³ luft. Med 2012 års insats är 75 % av stadens förskolor/skolor radonmätta och åtgärdade.

Strandbad

Nämnden ansvarar för tillsyn på de 30 officiella strandbaden och medverkar i utredningar kring etablering av nya strandbad. Vattenkvaliteten var 2012 års badsäsong god, med något undantag. Några strandbad saknade skyltar för att upplysa om att badet är ett allmänt bad. Förvaltningen erbjuder på uppdrag, stadsdelsförvaltningarna och de privata verksamhetsutövarna att ta prover av den bakteriologiska badvattenkvaliteten och på förekomst av cyanobakterier och alger.

Värmepumpar

Antalet värmepumpansökningar har halverats jämfört med utfall 2011, till cirka 600 ansökningar per år. De flesta ansökningar avser småhus, men andelen ansökningar som avser flerbostadsfastigheter ökar stadigt. Ungefär 80 % av ansökningarna för småhus tas emot via en e-tjänsten för värmepumpansökan.

Enskilda avlopp

Under 2013 planeras omfattande riktad tillsyn på enskilda avlopp. Därutöver hanteras ett mindre antal anmälningar, tillstånd och dispenser för olika typer av enskilda avlopp, främst i områden som inte omfattas av det kommunala VA-nätet. Det finns knappt 300 registrerade enskilda avlopp i staden.

10 Kap MB, Förorenade områden, avdelningen Plan och miljö

Tillsynen avser fastigheter, byggnader, deponier eller mark som är så förorenad, att föroreningarna innebär risk för hälsa och miljö. Vanligt är att tillsynen initieras av att mark, som behöver tas i anspråk för byggande eller annan användning, befaras vara eller visar sig vara så förorenad att sanering krävs. Inom detta avsnitt utförs tillsyn totalt motsvarande cirka 4 300 timmar inom tre tillsynsområden varav cirka 3 250 timmar debiteras.

PCB

Inom PCB-tillsynen ska säkerställas att de fastigheter, byggda 1956-73, som ännu inte inventerats, genomför sådan inventering av PCB. Med de slutdatum som gäller för sanering, 30 juni 2014 respektive 2016, förväntas antalet anmälda saneringar öka. Handläggningen består av beslut efter anmälan, inspektion samt hantering av slutredovisning. Genom ändring av PCB-förordningen ska även avlägsnandet av fogmassor med PCB-halt mellan 50 och 500 mg/kg anmälas. Då saneringstakten är alltför låg för att PCB-förordningens slutdatum ska klaras bedöms särskilda informationsinsatser krävas under det kommande året.

Kvicksilver

Arbetet med att nå kvicksilverfria tandvårdslokaler bedrivs genom tillsyn av 50-60 verksamheter årligen. Om avskiljare saknas uppmanas verksamheten installera sådan/sådana. I arbetet ingår även att behandla anmälningar om sanering av kvicksilverhaltiga rör. I staden finns ca 450 registrerade tandläkare som betalar årlig tillsynsavgift. Tillsyn utövas också över krematorierna där kvicksilver i rökgaserna är den viktigaste frågan.

Förorenade områden

Tillsynen av förorenade områden består av granskning av upplysningar om upptäckt och/eller innehav av förorenad mark, tidiga samråd med verksamhetsutövare, beslut efter anmälan av sanering, inspektioner och granskning av slutrapporter. Tillsynen kan i stor utsträckning sägas vara händelsestyrd till följd av exploatering för ny markanvändning, främst bostäder, på mark som tidigare

använts för industriella ändamål. En stor del av tillsynsarbetet i större exploateringsprojekt sker i form av rådgivning på planeringsstadiet, d.v.s. innan miljöbalkens krav på upplysning om markföroreningar eller saneringsanmälan inträtt. Detta har visat sig vara en framgångsfaktor och förvaltningen avser att fortsätta i den riktningen, dvs. att fokusera på tillsynsarbete uppströms.

14 Kap MB, Kemiska produkter

Tillsynen avser kemikalier i varor och produkter och området är under utveckling. Tillsynsansvaret delas med Kemikalieinspektionen och rådigheten är emellanåt begränsad, t.ex. när tillsynen avser oönskade men likväl tillåtna kemikalier. Samarbete sker med Göteborg och Malmö kring dessa tillsynsaktiviteter. För tillsynsarbetet inom detta lagavsnitt används totalt 6 900 timmar varav cirka 4 400 timmar debiteras verksamhetsutövare inom tillsynsområden.

Avdelningen Plan och Miljö

Miljögifter i varor, systemtillsyn av detaljister

Tillsynen avser kemikalier i varor och produkter där varuområdet är under utveckling. Tillsynsansvaret delas med Kemikalieinspektionen och rådigheten är emellanåt begränsad. T.ex. när tillsynen avser oönskade men likväl tillåtna kemikalier. Samarbete sker med Göteborg och Malmö kring dessa tillsynsaktiviteter. Ambitionen är att utveckla tillsynen och att på sikt bedriva återkommande tillsyn mot de verksamheter som saluför kemiska produkter och varor. För närvarande, november 2012, ser det inte ut som om kommunerna kommer att ges möjlighet att ta över tillsyn över primärleverantörer. Fokus ligger då även fortsättningsvis på detaljhandelns hantering av kemiska produkter och kemiska ämnen i varor.

Avdelningen Hälsoskydd

Köldmedier

Tillsynen på köldmedier sker genom registrering och granskning av ca 1 900 årsrapporter från köldmedieanläggningar såsom kylar, frysar och luftkonditioneringsanläggningar, med minst 10 kg köldmedia. Målet för 2013 är att förbättra e-tjänsten så att huvuddelen av årsrapporterna lämnas in elektroniskt. För 2012 rapporterades 20 % av kontrollrapporterna digitalt och den andelen bör öka väsentligt, för att tjänsten ska få effekt. Målet är också att genomföra fler informations- och tillsynsinsatser i syfte att öka antalet verksamhetsutövare som uppfyller kraven på kontroll och rapportering, men även i syfte att minska läckage och främja konvertering till bättre miljöval.

Kosmetiska produkter

Tillsynen på kosmetiska produkter går ut på att inspektera att förbjudna ämnen i kosmetiska produkter inte förekommer i detaljhandeln. Under 2013 prioriteras tillsyn av apotek som har utökat sitt sortiment av just kosmetiska artiklar.

Cisterner

Alla cisternägare ska ha en väl fungerande egenkontroll så att olja inte läcker ut och om cisternen tagits ur bruk, anmäla detta till miljöförvaltningen. Antalet cisterner som tas ur bruk ökar för varje år eftersom hushållen konverterar till annan energikälla. Antalet registrerade cisterner i Stockholm är för närvarande 1 469 stycken. Under 2013 planeras tre större insatser bestående av att hitta oanmälda cisterner, informationsinsats till fastighetsägare av cisterner som ska utföra kontroll under 2013 och slutligen tillsyn av cisternägare som borde utfört kontroll mellan mitten av 2009 till 2012.

15 Kap MB, Avfall.

Miljöbalkens kapitel 15 handlar om avfall och producentansvar. Alla verksamheter som ger upphov till avfall ska följa EU:s avfallshierarki och ha en fungerande egenkontroll för att minska miljöpåverkan och risken för störning. Avdelningen Hälsoskydd planerar använda ca, 2 300 timmar varav 1600 timmar debiteras verksamhetsutövare. För avdelningen Plan och miljö planeras totalt 2 100 timmar användas varav 300 timmar planeras debiteras verksamhetsutövare.

Avdelningen Plan och Miljö

Avfallsanläggningar ingår i tillsynen enligt 9 kap miljöbalken och aktiviteterna inom tillsynen enligt 15 kap, miljöbalken handlar om hantering av avfall i andra sammanhang. Det kan t.ex. gälla tillsyn över rivningar, med tonvikt på hanteringen av farligt avfall, eller hantering av elektronikavfall i radiohandeln. Förvaltningens arbete med gränsöverskridande avfallstransporter hamnar också under denna rubrik.

Inom området genomförs också inventeringar av industriområden etc. utifrån de behov, t.ex. skydd av vattenförekomster, som identifieras av förvaltningens miljöövervakning. Stor del av den avsatta tiden åtgår till funktionen som intern branschexpert samt att svara på frågor från såväl allmänhet som andra kommuner m.fl.

Kampanj bygg- och rivningsverksamhet

Tillsynen över hur farligt avfall, som uppkommer i samband med rivningar hanteras fortsätter. Många farliga ämnen finns inbyggda i våra fastigheter och det är viktigt att dessa identifieras och tas omhand på ett bra sätt. Ett exempel på rivningsavfall som vi vet hanteras fel är isolermaterial med CFC. Det ska hanteras som farligt avfall men deponeras oftast. Ytterligare information om vad som gäller för denna typ av avfall behövs. I den nya plan- och bygglagen ges

stadsbyggnadsnämnden ett ökat ansvar vad gäller att ta in och följa upp det farliga avfallet vid rivning och samarbete mellan/samordning av de två myndigheternas arbete är ett viktigt utvecklingsområde.

Övrigt arbete med avfall

Övrigt arbete med avfall består till stor del av rådgivning till allmänhet, företag, internt inom förvaltningen etc. Interna och externa remisser behandlas under denna rubrik. Andra aktiviteter är inventering av avfallshantering i industriområden, tillsyn över gränsöverskridande avfallstransporter. De senaste två åren har också mycket tid fått läggas på det speciella avfallet snö.

Avdelningen Hälsoskydd

Under 2013 kommer tillsynen bland annat att bestå av kontroll av icke-auktoriserade entreprenörer som transporterar grovavfall och brännbart avfall. Andelen kommer också att utföra tillsyn av restauranger, storkök, producenter och butiker med stora mängder matavfall, för bidra till att öka insamlingen av matavfall, där så är möjligt. Förvaltningen kommer även samverka med landets övriga stora städer, i en gemensam kampanj med syfte att informera och kontrollera de stora klädkedjornas avfallsansvar. Förvaltningen kommer också att handlägga inkomna anmälningar om komposter, dispenser för bl.a. kärplacering enligt renhållningsordningen, samt klagomål på bristfällig avfallshantering.

Återvinningsstationer

Tillsyn utövas över stadens drygt 260 återvinningsstationer (ÅVS) som alla driftas av FTI (Förpacknings- och tidningsinsamlingen). Tillsynens mål är att minska störningar i form av exempelvis buller från glastömning och glasinkastning samt nedskräpning runt stationerna. Under 2013 behöver vi förbereda för förändringarna från den nationella avfallsutredningen, och mer specifikt hur tillsynen eventuellt behöver förändras.

Båtklubbar

Den riktade tillsynen på båtklubbar fortsätter även 2013. Båtklubbar med vinterförvaring och varvsverksamhet prioriteras, i synnerhet de som ligger nära badplatser och vattenförekomster. Målet är att göra tillsynsbesök på alla återstående båtklubbar inom den prioriterade målgruppen under 2013

KONTROLL ENLIGT LIVSMEDELSLAGEN, AVDELNINGEN

LIVSMEDELSKONTROLLEN

Totalt planeras motsvarande 36 350 timmar inom livsmedelsområdet. Den överlägset största delen av timantalet, 26 500 timmar, avsätts för planerad årlig kontroll. För övriga avgiftsbelagda kontrollaktiviteter (godkännandeprövning,

registrering, kontroll av nyregistrerade verksamheter samt extra offentlig kontroll vid påvisade brister) avsätts 4 900 timmar. Därutöver avsätts 4 950 timmar för besvarande av telefonsamtal och e-post samt behandling och utredning av klagomål inklusive matförgiftning.

Kontrollen inom livsmedelsområdet styrs av ett antal EG-förordningar, tillsammans benämnda "hygienpaketet". Hygienpaketet reglerar bl.a. livsmedelshygien, djurskydd och foderhygien och innebär att samtliga steg i livsmedelskedjan är föremål för tillsyn.

Med koppling till de övergripande målen i Sveriges fleråriga kontrollplan för livsmedelskedjan ska MHN utföra en livsmedelskontroll som är riskbaserad, ändamålsenlig, effektiv och professionell. MHN ska kontrollera att livsmedelsföretagen är kompetenta och tar ansvar för att maten är säker och rätt märkt. MHN ska uppfattas av konsumenterna, media och företag som trovärdig. Genom deltagande i kundundersökningar följs upp hur MHN uppfattas som myndighet.

Allmän livsmedelskontroll

Planlagd kontroll av livsmedelsobjekt

Planering görs efter det registrerade antalet objekt som för närvarande är ca. 7 200. Genom ägarbyten bortfaller ca. 1 000 - 1 500 objekt under året. Eftersom det handlar om ägarbyten blir det enligt lagstiftningen ett nytt objekt när en ny ägare tar över verksamheten. Det sammanlagda antalet kommer därför i princip att var konstant. De som bortfaller tidigare under året kommer inte att hinna få planerat kontrollbesök. Kontrollen omfattar samtliga objekt vilka kontrolleras med en frekvens som bestäms efter vilken risk verksamheten utgör. Objekt med låga risker och ett litet antal kontrolltimmar besöks inte varje år.

I den löpande kontrollen granskas primärt hygienaspekter och konsumentinformation hos livsmedelshalterande verksamheter. Avdelningen kontrollerar även stadens dricksvattennät genom provtagning och kommer under 2013 att utveckla denna kontroll ytterligare. Material i kontakt med livsmedel är ytterligare en förhållandevis ny del av kontrollen som ingår i den löpande kontrollen och utvecklas årligen.

Miljöförvaltningen har sedan 1997 kontrollerat stadens animalieanläggningar efter beslut från Livsmedelsverket. För ändamålet finns ett antal veterinärer anställda och i huvudsak är verksamheterna lokaliserade vid Slakthusområdet. Då Livsmedelsverket nyligen drabbats av ett sparbeting om 38 miljoner över de 3 närmsta åren har myndigheten nu börjat föra tillbaka denna avgiftsfinansierade kontroll för att täcka underskottet. I realiteten innebär det att kommunen får ta en del den ekonomiska besparingen vilket i slutändan drabbar företagen och

konsumenterna då kontrollen försämras i många avseenden. Livsmedelsverket har även stängt ner den uppskattade jourtelefonen som stöttat inspektörer över hela landet vilket har lett till att Miljöförvaltningen får agera stödmyndighet åt många andra kommuner i landet i Livsmedelsverkets frånvaro. Nedskärningar som riktas mot den centrala myndigheten och effekterna därav överförs således på Stockholm Stad i en betydande och växande omfattning.

Extra offentlig kontroll

Vid behov genomförs extra offentlig kontroll utöver den planerade kontrolltiden. Kontrollen utförs som inspektion/revision. Kontrollen är händelsestyrd och kan inte planeras eftersom den initieras av t.ex. anmälan om misstänkt matförgiftning eller andra typer av klagomål. Till denna typ av kontroll härförs också kontrolltid utöver den årliga planerade kontrolltiden i fall där fler inspektioner krävs. pga. att verksamheten inte motsvarar lagstiftningens krav. Extra offentlig kontroll faktureras i efterhand baserat på nedlagd tid.

Prövning för godkännande

Verksamheten med godkännandeprovning efter ansökan från verksamhetsutövare har i stort sett upphört. Anledningen är ändring i nationell lagstiftning där krav på godkännande vid nybyggnation och ägarbyte upphört och ersatts med registrering. Dock kvarstår behov av kontrollbesök efter att registrering har skett. Enkelt uttryckt kan man säga att kontrollen kvarstår men i modifierad form.

Anmälan om registrering

En uppskattning är att ca. 1 300 registreringar kommer att göras med en budgeterad tidsåtgång på 2 timmar per registrering. På årsbasis beräknas knappt 2 600 timmar utföras. En minskning från föregående år vilket kan bero på det ekonomiska läget som kan bidra till färre nya verksamheter startar. Genom ändring i nationell lagstiftning har krav på godkännandeprovning upphört för majoriteten livsmedelsobjekt. Kontroll utförs efter att verksamheten registrerats startat. Objekt med litet antal timmar besöks inte under startåret (år 0). Under startåret anpassas den årliga avgiften till faktiskt använd kontrolltid och faktureras i efterhand. Kontrollerna utförs för att avgöra om kraven i livsmedelslagstiftningen följs och förutsättningar finns för att företagen kan leverera säkra livsmedel.

Utredning av misstänkta matförgiftningar,

Misstänkta matförgiftningar ska utredas. Antalet inkommande anmälningar beräknas vara 550 på årsbasis och ökar stadigt. Den största anledningen är att en e-tjänst underlättar för medborgarna att komma i kontakt med myndigheten. Antalet anmälningar som bedöms vara matförgiftning har dock inte ökat i motsvarande grad. Antalet större utbrott har inte ökat. Genom förenklad anmälan om misstanke kan förvaltningen agera snabbare vilket ökar möjligheterna att spåra smittkällor. På sikt är målet att antalet misstänkta matförgiftningar ska minska genom att kontrollerna upptäcker brister som företagen uppmanas åtgärda.

Behandling och utredning av klagomål

Mängden uppskattas till ca 350 stycken. På sikt är målet att antalet klagomål ska minska genom att kontrollerna upptäcker brister som företagen uppmanas åtgärda. Klagomål kan numera framföras via webben vilket underlättar för konsumenterna att komma i kontakt med myndigheten. Antalet klagomål kan därför öka något initialt.

Telefonsamtal och e-post från allmänheten.

Telefonsamtal och e-post från allmänhet och livsmedelsföretag besvaras. Information lämnas i (begränsas till) den utsträckning livsmedelslagen föreskriver. Service till företag och enskilda ges via servicetelefon och inkommande e-postförfrågningar. På årsbasis beräknas ca. 4 500 telefonsamtal och mer än 2 200 e-post inkomma. Telefonsamtalen har minskat något i omfattning medan mängden e-post ökar stadigt jämfört med tidigare år. E-tjänsten ”Livsmedelsinspektioner” lanserades under 2012 och genererar en del frågor som kommer in via telefon eller e-post. Genom att förbättra informationen på webbplatsen kommer förhoppningsvis frågorna att minska på sikt. Sammantaget har servicenivån ökat.

Särskilda kontrollinsatser 2013

Inom ramen för planerad kontroll genomförs projekt baserade på riskanalys. Projektbaserad kontroll ger ett systematiskt arbetssätt som präglas av tydliga målsättningar, fokus genom avgränsningar och möjligheten att djuploda inom vissa kontrollområden. Väl genomförda projekt ger en utmärkt möjlighet till analys av en bransch eller efterlevnaden inom ett visst område. Därmed skapas också underlag för planering av kommande projekt och effekten av det utförda arbetet blir tydligare. Arbetssättet bygger på att tillsynen ska vara riskbaserad då också erfarenheter från tidigare projekt vägs in. Under 2013 kommer flera projekt att genomföras tillsammans med andra kommunala eller centrala myndigheter i syfte att bidra till ökad samsyn i landet.

Animaliska Biprodukter i detaljhandeln

Animaliska biprodukter måste hanteras särskilt för att säkerställa att ingen återföring till livsmedelskedjan kan ske. Kontrollen av detta är eftersatt i landet och en kartläggande studie utförd under 2012 visar på möjliga brister i detaljhandelsledet. En modell till kontrollplan och stödjade verktyg har därför tagits fram och ska nu implementeras i den löpande kontrollen i projektför. Målet är att skapa medvetenhet i detaljhandeln om vikten av att hantera ABP och tillhörande risker, kontrollera efterlevnaden samt att införa en fungerande kontroll av detta viktiga moment i den löpande kontrollen. Brister i ABP-hanteringen kan leda till att sjukdomsframkallande mikroorganismer kontaminerar livsmedel.

Växtbaserade kosttillskott

Under 2005-2007 förekom flera fall av blyförgiftningar bland konsumenter som förtärde sk Ayurveda-preparat. Det visade sig att vid tillverkningen av dessa så anrikades även vissa tungmetaller. Växtbaserade kosttillskott kontrolleras i mycket liten utsträckning. Ett stort segment av dessa går idag under beteckningen ”traditionell kinesisk medicin (TCM)”. En kartläggning utförd av förvaltningen 2012 visar att ett mycket litet antal av verksamheter som säljer dessa preparat är föremål för återkommande kontroller. En riktad kontrollinsats mot dessa preparat genomförs därför. Provtagning och analys för tungmetaller kommer att ske i

anslutning till kontrollerna som även granskar märkning och annan konsumentinformation. Projektet utförs i samarbete med Läkemedelsverket .

Bekämpningsmedelsrester i färskpressad juice

En tydlig samhällstrend inom livsmedelsområdet är vikten av ”äkta” och ”naturliga” livsmedel. Närheten till maten som konsumeras uppfattas av många som ett uttryck för matens kvalitet. Samtidigt ökar livsmedelsproduktionen i världen och även användningen av kemiska substanser i produktionen. Statistik från Livsmedelsverket visar att drygt 7% av frukt och grönt innehåller halter av bekämpningsmedelsrester som överskrider gällande gränsvärden. Citrusfrukter uppvisar ofta mätbara halter bekämpningsmedel (98% av prover under 2009). En riktad insats i kartläggande syfte planeras där färskpressad juice kommer att analyseras för bekämpningsmedelsrester.

”Ärlig Fisk”

Under 2012 genomfördes projektet ”Fisken i fokus”. Resultaten visade att den hygieniska hantering av fiskeriprodukter i detaljhandeln håller hög nivå medan brister i informationen till konsumenten är vanligt förekommande. Ett uppföljande projekt planeras därför med syftet att utreda redligheten i hanteringen av fisk i hela livsmedelskedjan, från grossist och importör till serveringar och butiker.

ÖVRIG LAGSTIFTNING

Strålskyddslagen

Solarier

Målsättningen är att alla solarier ska uppfylla kraven i solarieföreskriften SSI FS 1998:2. Under året kommer förvaltningen att fortsätta sitt arbete med uppföljning av pågående ärenden från tidigare tillsynsbesök samt handlägga eventuella nyanmälningar. Erfarenheterna från 2012 års och tidigare års tillsyn är att brister som t.ex. att för starka solarierör används i bäddarna, att exponeringsschema saknas och att solarierna saknar rörskytt förekommer och att tillsynen är behövlig.

Lag om skydd mot internationella hot mot människors hälsa

Karantäns- och saneringsbevis

Inom tillsynen utfärdas karantän- och saneringsintyg för gästande fartyg. I antal rör det sig om 5 - 10 per år. Förvaltningen kommer också att utreda hur en beredskap för hantering av allvarlig smitta ska se ut.

Smittskyddslagen

Legionella

Inom tillsynen utreds utbrott av legionella genom provtagning och uppföljning. Arbetsområdet har nära kontakt med Smittskyddsensheten i Stockholms läns

landsting. Genom kontroll och information om varmvattentemperaturen i undercentraler och tappställe i samband med riktad tillsyn av fastighetsägare, kan tillväxt av legionella förebyggas.

Tobakslagen

Tillsynen består av inkomna klagomål gällande rökning i allmänna lokaler inomhus dit allmänheten har tillträde. Förvaltningen kommer framförallt att bedriva tillsyn på rökning i uteserveringar som är så pass inbyggda att de inte har fri luftpassage och inte längre kan räknas som utomhusyta. Erfarenheten från 2012 är att en del verksamheter har uteserveringar som i princip är att betrakta som inneserveringar.

Snabb och effektiv service

Nämndens punktlighetsmål för hantering av olika ärenden är viktiga åtaganden för servicen inom tillsynen. Dessa framgår i form av indikatorer nedan. Beträffande miljörapporterna bör nämnas att dessa ska lämnas av A och B verksamheter senast den 31 mars. De regelbundna undersökningarna NöjdKundIndex ger värdefull information om hur verksamhetsutövarna ser på förvaltningens tillsynsverksamhet. Likaså utförs löpande undersökning av verksamhetsutövarnas synpunkter med hjälp av webbenkäter. Här kan bl.a. också synpunkter på myndighetsarbetet i förhållande till personer på funktionsnedsättning tas upp.

NÄMNDMÅL:

1.3.2 Utföra tillsyn motsvarande avgiften.

Under nämndmålet Bättre miljö och hälsa genom ökade effekter av tillsynen tas tillsynen upp som helhet och här finns en närmare redogörelse för detta mål. Att avgiften tillägnas ett eget mål markerar dess betydelse. För tillsynens avgifter gäller den grundläggande principen att tid för vilken verksamhets-utövarna har betalat, ska återgäldas med tillsynstid. Detta är ett fundament för legitimering av den kommunala tillsynen.

NÄMNDMÅL:

1.3.3 Alla flerbostadsfastigheter, skolor och förskolor i staden ska vara kontrollerade avseende radon och ha radonvärden under riktvärdet 200 Bq /m³ luft.

Målet omfattar flerbostadshus i Stockholm stad som kontrollerats avseende radon och har en radonhalt lägre än 200 Bq/m³, och syftar till en uppföljning av det nationella miljö kvalitetsmålet God bebyggd miljö och delmålet God inomhusmiljö. Det bör tilläggas att motsvarande KF-mål är något missvisande till sin utformning men torde avse andelen fastigheter som är kontrollerade och åtgärdade med avseende på radon.

Nämndens indikatorer	Årsmål	Periodicitet
----------------------	--------	--------------

Nämndens indikatorer	Årsmål	Periodicitet
6.2.1 Andel flerbostadsfastigheter i staden (totalt) som är kontrollerade avseende radon och har radonvärden under riktvärdet 200 Bq/m ³ luft i %.	50 %	Tertial
6.2.2. Andel flerbostadsfastigheter i de kommunala bostadsbolagen som har kontrollerats avseende radon och har radonvärden under riktvärdet 200 Bq/m ³ luft.	90 %	Tertial
6.2.3. Andel förskolor och skolor som har kontrollerats avseende radon och har radonvärden under 200 Bq/m ³ luft.	80 %	Tertial

NÄMNDMÅL:

1.3.4 Genom en långsiktig miljöövervakning följa miljötillståndet som underlag för tillsyn, programarbete samt övrigt miljöarbete

Samordna och långsiktig planera miljöförvaltningens miljöövervakning

Förvaltningen ansvarar för att genom miljöövervakning följa tillstånd och förändringar i miljön. Resultaten används som underlag för miljöförbättrande åtgärder, tillsyn, rådgivning m.m. Årligen tas en samlad plan fram för nästkommande år samt även en mer långsiktig plan för nästkommande fyraårsperiod. Planeringen presenteras för MHN. Prioriterad miljöövervakning utgår från lagstiftning, miljömål, aktuella resultat från miljöövervakningen, miljöprogrammet, miljö- och hälsoutredningen samt behov som uttrycks inom tillsynen liksom från andra förvaltningar och bolag.

Aktiviteter:

- Samordna och presentera miljöövervakningsplanen.
- Uppdatering av miljöövervakningsplan 2014 – 2017.

Miljöövervakning inom biologisk mångfald

Framtagande av program för övervakning av biologisk mångfald och dess koppling till ekosystemtjänster. Framtida genomförande av programmet omfattar miljöövervakning på landskaps-, biotop- och artnivå. På landskapsnivå görs fortsatta analyser av stadens ekologiska infrastruktur. På biotopnivå görs kvalitets- och förändringsanalyser av särskilt värdefulla av naturtyper. På artnivå läggs fokus på växt- och djurarter som lyfts fram i lagstiftning och nationell rödlista samt olika indikatorarter. Förvaltning och utveckling av ArtArken, stadens databas för skyddsvärda arter, och dess koppling till den nationella databasen Artportalen integreras i miljöövervakningsprogrammet. Test av internationella indikatorer för biologisk mångfald i urban miljö ingår också. Under 2013 testas det sk. Singapore Index on Cities' Biodiversity (CBI), vilket består av 23 indikatorer för stadens

biologiska mångfald, ekosystemtjänster samt bevarandefrågor. Staden har redan idag data för några av indikatorerna, t.ex. andel skyddad mark. Under 2013 är ambitionen att utvärdera samtliga ingående indikatorer ur ett stockholmsperspektiv.

Aktiviteter:

- Analys för identifiering av ekologiskt särskilt betydelsefulla områden (ESBO) m.m. inom stadens ekologiska infrastruktur.
- Analyser med fokus på arter som lyfts fram i lagstiftning och nationell rödlista samt utvalda indikatorarter.
- Kontinuerlig uppdatering och utveckling av databasen ArtArken och dess koppling till den nationella databasen Artportalen Naturtypsövervakning med källrelaterad förändringsanalys.
- Ta fram ett program för övervakning av tillståndet för valda delar av stadens växt- och djurliv samt dess koppling till ekosystemtjänster.
- Uppföljning av internationella indikatorer för biologisk mångfald - Singapore Index on Cities' biodiversity (CBI).

Miljöövervakning mark.

För att hindra spridningen av skadliga ämnen i Stockholm och minimera risken för kontakt med dem ska arbetet med att kartlägga historiskt förorenade områden intensifieras. Arbetet fokuseras på numera nedlagda verksamheter.

Under 2013 görs en särskild satsning på att kartlägga stadens parker, särskilt sådana där barn leker och där det har funnits verksamheter som kan ha förorenat marken, samt provtagning av mark och byggnader i fastigheter där det funnits kemtvättar.

Dessutom genomförs arbete med att sammanställa befintlig information om markföroreningar och grundvattenkvalitet.

Aktiviteter:

- Sammanställa befintligt material och inleda undersökning av markföroreningshalter i stadens lekparken och parker.
- Sammanställa tidigare information om mark- och grundvattenföroreningar.
- Undersöka förutsättningarna för att söka statliga medel för fortsatt kartering av historiskt förorenade områden.
- Undersöka markföroreningar från kemtvätsverksamhet.

Miljöövervakning inom miljögifter.

En löpande miljögiftsövervakning genomförs enligt plan som tagits fram inom projektet Nya gifter - nya verktyg. En reguljär övervakning av vatten och fisk bedrivs i Årstaviken, Drevviken och Saltsjön där fiskprover tas årligen och vattenprover månatligen. För 2013 planeras en fördjupad övervakning för att dels studera mer långsiktiga förändringar, dels få med fler punkter och eventuellt ämnen för utvärdering av det reguljära programmet.

Aktiviteter:

- Genomföra fördjupad miljögiftsövervakning
- Genomföra miljögiftsövervakning i Drevviken, Årstaviken och Saltsjön.

Miljöövervakning inom vatten.

Genomföra övervakning av ekologiska kvalitetsfaktorer som ingår i bedömning av ekologisk status enligt vattendirektivet i ett urval av stadens sjöar/vattendrag. Parametrar och platser avgörs av övervakningsprogram som utarbetats 2012. Programperiod 2012-2015.

Aktiviteter:

- Undersöka möjlighet för provtagning av trafikdagvatten.
- Upphandla och genomföra undersökningar i enlighet med övervakningsprogram för ekologiska kvalitetsfaktorer.

Genomföra miljöövervakning inom området miljöns inverkan på människors hälsa.

Vidmakthålla och öka kunskapen om omgivningsbullrets utbredning och omfattning samt om de skyddsåtgärder som vidtas och om människors exponering för bullret

Aktiviteter:

- Kommunikation och lansering av resultat från "Trafikbuller och planering del 4".
- Vidareutveckling och förvaltning av bullerdatan som bland annat utgör bas för E-tjänst buller och som verktyg i tillsynen.
- Utveckla en app för smarta telefoner som visar bullersituationen på aktuell plats Synliggöra och presentera mätdata från stadens fasta mätstationer för buller.
- Presentera kartbaserad information till allergiker och andra känsliga grupper om luftkvalitet och pollenhalter i nuläget och i prognoser 2 dagar framåt. Mål 1 Program för delaktighet...
- Utvärdering av olika åtgärders effekter på luftkvaliteten till nytta för människors hälsa. Mål 1 Program för delaktighet...
- Utredda potential för bättre folkhälsa genom att överföra arbetsresor från bil till cykel. Fysisk inaktivitet är stort folkhälsoproblem och att ersätta bilresor med cykling som ger ökad fysisk aktivitet, minskar trängseln på vägarna samt ger lägre utsläpp av luftföroreningar borde kunna ge stora vinster för folkhälsan. Under år 2013 påbörjas studien som handlar om att kvantifiera effekterna i hälsokonsekvensberäkningar.

Åtgärder för att minska luftföroreningshalter i staden.

Aktiviteter:

- Arbeta för att åtgärder genomförs enligt åtgärdsprogrammet för partiklar och kvävedioxid
- Ta fram underlag och utvärdera behov av dammbindning och eventuell hastighetssänkning på statligt vägnät.
- Analysera hur luftföroreningshalter kring befintliga tunnelmynningar sprids så att framtida tunnelmynningar kan utformas så att spridning av luftföroreningar minskas. Utredningen ska utgöra underlag för utformning av Förbifart Stockholm.

Erbjuda förvaltningens expertkompetens inom luftövervakningsområdet till externa aktörer.

Aktivitet:

- Uppdrag genomförs som en del i avtalet med Luftvårdsförbundet. På uppdrag av externa kunder utreds konsekvenser på luftkvaliteten i samband med bostadsexploatering, i infrastrukturprojekt och då åtgärder ska utvärderas. SLB mäter även luftföroreningshalter åt externa kunder främst för att klargöra om miljökvalitetsnormer uppfylls. Genomföra drift av lokalt system för lagreglerad kontroll av luftkvalitet Stockholm för Miljöförvaltningens räkning.

Nedan anges de lokala mätstationerna för övervakning av luften inom Stockholm stad. Dessa mätningar utförs på platser som är kraftigt belastade med luftföroreningar från vägtrafiken. De fyller en viktig funktion för övervakning och jämförelse mot miljökvalitetsnormerna SLB-analys mäter inte enbart de ämnen som regleras av miljökvalitetsnormer i svensk lagstiftning. Utöver t ex de reglerade partikelfraktionerna PM10 och PM2,5 mäts även ultrafina partiklar (partiklar < 0,1 µm i diameter) och sotpartiklar. Detta krävs för att kunna kartlägga källorna samt partiklars ursprung för att därefter kunna föreslå effektiva åtgärder.

Mätstationer för övervakning av luften i Stockholms stad.

Lokala stationer Stockholm stad	NO _x	NO ₂	PM10	PM2,5	Antal partiklar ¹	Sot	CO	O3
Hornsgatan	X	X	X	X	X	X	X	X
Sveavägen	X	X	X	X			X	
Norrlandsgatan	X	X	X					
Folkungagatan	X	X	X	X				

Mätningarna utförs i enlighet med Naturvårdsverkets föreskrifter om kontroll av luftkvalitet (NFS 2010:8) och i enlighet med luftkvalitetsförordningen (SFS 2010:477).

Haltberäkningar är ett viktigt komplement till haltmätningar när luftkvaliteten ska utvärderas mot gällande miljökvalitetsnormer och då åtgärders effekter ska

utvärderas. Kommunfullmäktiges budget möjliggör satsningar på modell-utveckling under år 2013. Modellutvecklingen kommer att leda till högre kvalitet på haltberäkningar och en effektivisering av beräkningsförfarandet. Ny strömlinjemodell för komplexa urbana miljöer där utsläppen från t ex vägar, sker i olika plan kommer även att implementeras under året. SLB-analys står inför eventuellt kommande krav på att byta ut befintliga mätinstrument för partiklar under år 2013. Detta är till följd av en förändrad lagstiftning där mätmetoder som ska användas numera regleras. Från och med juni år 2013 får endast instrument godkända som likvärdiga med referensmetod användas för mätning av PM10. SLB:s befintliga instrument är inte godkända men ett ekvivalenstest av instrumenten har utförts i samarbete med referenslaboratoriet för tätortsluft under år 2012. Syftet är att få befintlig utrustning godkänd så att den fortsättningsvis kan användas. Besked i den frågan väntas från Naturvårdsverket under början av år 2013. Blir befintliga instrument inte godkända uppstår ett akut investeringsbehov under år 2013 på ca 2,7 mkr vilket motsvarar inköp av ca 9 instrument. Nuvarande instrument för PM10 som SLB-analys använder är gamla och tillverkas inte mer så oavsett Naturvårdsverkets besked ska utbyte av mätutrustning påbörjas vilket däremot kan göras i lugnare takt om fortsatt användning tillåts. Godkända instrument krävs för att sköta luftövervakningen i Stockholm stad på ett lagenligt sätt, för att uppfylla avtalet med Stockholm och Uppsala läns luftvårdsförbund, för att uppfylla ramavtalet med Trafikverket samt för att kunna ta externa mätuppdrag.

Genomföra drift av regionalt system för övervakning av luftmiljö på uppdrag
av
Luftvårdsförbundet i Stockholms och Uppsala län enligt avtal för år 2012 –
2015.

Aktivitet:

- Mätningar i det regionala luftövervakningssystemet fyller en viktig funktion för hela regionen eftersom de bl a mäter importen av luftföroreningar. SLB-analys driver systemet helt enligt gällande avtal.

Utreda förutsättningarna för att utveckla miljö- och hälsoutredningen till ett planeringsunderlag för samtliga tillsynsområden.

I miljö- och hälsoutredningen analyseras idag primärt påverkansfaktorer och källor som omfattas av och har en koppling till de nationella miljökvalitetsmålen. För att på ett bättre sätt kunna användas i tillsynsplaneringen bör utredningen även kunna utgöra ett underlag för att på ett mer systematiskt sätt planera för och arbeta med de viktigaste miljöfrågorna för Stockholm inom miljöförvaltningens tillsynsverksamhet. För att möjliggöra det behöver utredningen utvecklas för att på ett konkret sätt belysa vilka frågor som tillsammans med lagkrav är särskilt viktiga för respektive tillsynsområde.

Möjligheten att komplettera utredningen med riskanalyser inom hälsoskydd och livsmedelstillsynen bör utredas t.ex. för tillsynsområden där det föreligger risk för smittspridning eller kemiska risker med kort- eller långsiktiga negativa hälsoeffekter. Kriterierna i utredningens värderingsmodell bör i detta sammanhang ses över.

Aktiviteter:

- Samordning av översyn och utveckling av miljö- och hälsoutredningen

NÄMNDMÅL:

1.3.5 Genom miljöbarometern erbjuda aktuell och lättillgänglig information om stadens miljösituation och miljöarbete.

Kommunicera miljösituationen i Stockholm och stadens miljöarbete via Miljöbarometern.

Genom Miljöbarometern lagras miljödata om miljösituationen i Stockholm på ett strukturerat sätt och utgör därmed ett viktigt kunskaps- och beslutsunderlag för miljöarbetet. Här redovisas resultatet av förvaltningens miljöövervakning och hur tillståndet och förändringar i miljön utvecklas. Likaså redovisas påverkan från olika källor eller bakomliggande orsaker och miljöarbetet relaterat till stadens miljömål. Miljöbarometern är tillgänglig via stadens webbplats: stockholm.se/miljobarometern.

Aktiviteter:

- Projektledning och samordning av Miljöbarometern. Utveckling och kommunikation av miljöstatistik och miljödata.
- Utveckla informationen om bostad och hälsa på miljöbarometern
- Utveckla informationen om natur och biologisk mångfald på miljöbarometern och stockholm.se.

NÄMNDMÅL:

1.3.6 Genom MHN:s expertkompetens utveckla stadens miljöarbete och bidra till att målen i Stockholms miljöprogram och andra program uppfylls och följs upp.

Förvaltningschefen deltar i styrgruppen för MSL, regionala miljömålsrådet som under ledning av Länsstyrelsen utformar förslag till nya regionala miljömål, styrgruppen för att utforma nya åtgärdsprogram för PM10 och NO2, den regionala miljögruppen, SKL:s miljöchefsgrupp, styrgruppen för Norra Djurgårdsstaden m m.

Bevaka och utveckla MHN:s och stadens intressen i externa miljö- natur- och vattenvårdssamarbeten.

Som representant för MHN och Stockholms stad deltar förvaltningen i olika externa samarbetsformer för att utveckla arbetet och bevaka nämndens och stadens miljö-, hälso-, energi-, natur- och vattenvårdsintressen. Dessa framgår nedan:

- Brunnsvikensamarbetet.
- Bällstaågruppen.
- Det nationella nätverket Naturens År.
- Igelbäcksggruppen.
- Kustvattenvårdsförbundet.
- Miljömålnätverket.
- Mälarens Vattenvårdsförbund.
- Naturvårdsverkets referensgrupp för screening av miljögifter.
- Regional samverkansgrupp för vidareutveckling av MatrixGreen.
- Stadens Naturvårdsnätverk.
- Storstadsdialog och -samarbete om biologisk mångfald med Malmö, Göteborg och Helsingfors stad.
- Storstadsdialog och -samarbete om kemikalier med Malmö och Göteborg.
- Sveriges Ekokommuner.
- Södertörnsekologerna.
- Tyresåns Vattenvårdsförbund.
- Stockholm och Uppsala läns luftvårdsförbund.
- Bullernätverket Stockholms län.
- Aktivt delta och bidra till MSL:s (Miljösamverkan Stockholms län) olika tillsynsprojekt.
- Aktivt delta i Länsstyrelsens tillsynsnätverk.
- Regionala miljögruppen.
- Regionala miljömålsrådet.

Bidra till att målen i Stockholms miljöprogram uppfylls och följs upp.

I stadens miljöprogram 2012-2015 har MHN eget eller delat uppföljningsansvar för huvuddelen av delmålen dvs:

- | | | |
|-----|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------|
| 1.2 | Stadens egna fordon ska vara miljöbilsklassade och köras på förnybart bränsle, och av stadens upphandlade transporttjänster ska miljöfordonsandelen öka. | MHN |
| 1.3 | Miljökvalitetsnormerna för luft ska uppnås. | KS (MHN) |
| 1.6 | Nya personbilar som säljs ska till minst 50 procent vara miljöbilar. 10 procent av nyregistrerade tunga fordon ska vara miljölastbilsklassade. Försäljningen av förnyelsebara drivmedel ska uppgå till 16 procent. | MHN |
| 1.7 | Trafikbullret utomhus ska minska. | MHN |

2.3	Andelen ekologiska livsmedel som staden köper in ska uppgå till minst 25 procent.	MHN
3.1	Staden ska genom energieffektiviseringar minska energianvändningen i den egna verksamheten med minst 10 procent.	KS (MHN)
3.2	Upphandlad el i stadens egna verksamheter ska uppfylla kraven för miljömärkning.	MHN (SN)
3.5	Staden ska verka för att utsläppen av växthusgaser minskar till högst 3,0 ton CO ₂ e per stockholmare.	MHN
4.1	Mark- och vattenområden som har särskild betydelse för den biologiska mångfalden ska stärkas och utvecklas.	SBN (MHN)
4.3	Intrång i övriga grön- och vattenområden ska minimeras	ExpN (MHN)
4.4	Vid förändringar i mark- och vattenområden ska dessa utformas för kommande klimatförändringar.	MHN (SBN, ExpN)
4.5	Skötseln av grön- och vattenområden ska stärka biologisk mångfald och rekreativa kvaliteter.	MHN (SDN)
4.6	Vattenkvaliteten i sjöar och vattendrag ska förbättras.	SVAB (MHN)
5.2	Andelen farligt avfall som felsorteras ska minska.	TRN (MHN)
5.3	Avfallet från boende och verksamma i staden ska förebyggas och det som ändå uppstår ska nyttiggöras.	TRN (MHN)
6.1	Inomhusmiljön ska bli bättre.	MHN (SISAB m.fl.)
6.2	Radonhalterna inomhus ska minska.	MHN
6.3	Bullernivåerna inomhus ska minska.	MHN (TRN, SBN)

Uppföljning av miljöprogrammet 2012-2015 kommer enligt beslut i budgeten att ske årligen i ett separat ärende till kommunfullmäktige. Under 2013 genomförs den återkommande undersökning av stockholmarnas miljövanor och attityder som ett av underlagen för att följa upp miljöprogrammet. Miljöanalysenheten samordnar och redovisar insatser från förvaltningens avdelningar.

Aktiviteter:

- Bistå i framtagandet av en årlig redovisning av arbetet med miljöprogrammet.
- Samordning, uppföljning och kommunikation av miljöprogrammets delmål som berör MHN, samt uppföljning och utveckling av MHNs tilldelade indikatorer.
- Upphandla och genomföra en undersökning av stockholmarnas miljövanor och attityder.

Samla miljöförvaltningens mätdata i en databas för miljöinformation.

Syftet med projektet är att samla miljöförvaltningens mätdata i en gemensam lagringsmiljö med möjlighet för publicering via elektroniska tjänster.

Lagringsmiljön ska ge möjlighet till att från miljöförvaltningen, utan avancerade programvaror, kunna nyttja lagrade mätdata, dels i tabell-, dels i geografisk form. Mätdata ska kunna publiceras via stadens gemensamma portal för geografiska tjänster. Mätdata ska också kunna publiceras via elektroniska tjänster.

Aktiviteter:

- Inventera befintliga mätdata och besluta om lämplig lagringsmiljö.
- Påbörja utvecklingen av lämplig lagringsmiljö och överföra aktuell mätdata.

Samordna och utveckla arbetet inom Miljösamverkan Stockholms län

Miljöförvaltningen samordnar på uppdrag av KSL, länsstyrelsen och länets kommuner verksamheten inom Miljösamverkan Stockholms län; koordinering av samverkansprojekt, kommunikation, verksamhetsutveckling och administration.

Stödja arbetet med miljötillsyn, klimatanpassning, miljömål,
planhandläggning

mm

Miljöförvaltningen utgör en expertfunktion som på eget initiativ eller på uppdrag av MHN och kommunledningen genomför utredningar, besvarar remisser som rör miljöövervakning, miljömål, påverkan, tillståndet i miljön m.m. Exempelvis underlag för fysisk planering, ansökningar för extern finansiering av projekt, stöd i kemikaliearbetet samt urbana ekosystemtjänster.

Aktiviteter:

- Bistå i arbetet med att utreda och bilda nya naturreservat.
- Expertfunktion vid interna och externa förfrågningar.
- Implementera erfarenheter från Miljöanalys kemikaliearbete i Miljöprofilområdena.
- Informera om miljögiftsprojekt där förvaltningen deltagit.
- Stödja tillsynen i arbetet med kemikalier i varor.
- Bidra till att varor som säljs i staden inte innehåller farliga kemikalier däribland allergiframkallande. (Mål 1 Program för delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2011 - 2016).
- Samordna förvaltningens GIS-verksamhet.

Ta fram en Kemikalieplan

Ta fram en handlingsplan för kemikalierelaterade frågor i stadens verksamhet. Planen kommer att föreslå åtgärder inom olika verksamhetsområden såsom tillsyn, dialog och information, materialvillkor vid markanvisning och användande av byggmaterial i egen regi, miljöövervakning och forsknings-

samverkan. Inom ramen för arbetet ska ett verktyg utvecklas som stöd för formulerande av krav i upphandling av varor och tjänster. Ett gemensamt verktyg ska föreslås för hantering av information om de kemiska produkter som används i stadens verksamheter.

Utveckla Stockholms Kemikalieforum.

Ökad kunskap om kemikalier i varor bland stadens företag. Stockholms kemikalieforum är ett initiativ tillsammans med Svensk Handel, där handelsföretag i staden får information om frågor relaterade till kemikalier i varor. Målet är att företagen aktivt ska bygga upp system för kemikalieinnehåll i de varor de saluför och att de genom krav på sina leverantörer ska minska innehållet av hälso- och miljöskadliga ämnen i varorna.

Aktivitet:

- Utveckla samarbetet med näringslivet om kemikalier i varor.

NÄMNDMÅL:

1.3.7 Aktivt bidra till att stadens mål för hållbar energianvändning och minskad klimatpåverkan ska uppnås.

Delta i nationella och internationella nätverk för energieffektiviserings- och klimatarbete.

Stadens klimat- och energieffektiviseringsarbete marknadsförs i de internationella och nationella nätverken samtidigt som staden får erfarenheter av andra städers arbete. Möjlighet ges att påverka energi- och klimatfrågor inom EU och nationellt. Inom ICLEI deltar förvaltningen främst som föredragshållare vid internationella seminarier och konferenser, men även inom ett internationellt samarbete för att utveckla gemensamma beräkningssätt för städers utsläpp av växthusgaser. EUROCITIES bevakar europeiska städers intressen bl.a. i samband med nya direktiv och framtagande av program för EU-projekt. För klimat- och energieffektiviseringsarbete deltar förvaltningen i EUROCITIES arbetsgrupp ”Climate, Energy& Air” i de delar som omfattar energi- och klimatfrågor. Inom nätverket Klimatkommunerna finns politisk representation inom staden liksom tjänstemannarepresentation från förvaltningen. Klimatkommunerna arbetar med frågor rörande klimat- och energiarbete i svenska kommuner och verkar för kommunernas intressen på nationell nivå. Förvaltningen deltar även i en rad internationella jämförande studier rörande städers klimatarbete, t.ex. inom Covenant of Mayors, C40, Carbon Disclosure Project och Earth Hour City Challenge.

Aktiviteter:

- Delta i EUROCITIES, ICLEI, Covenant of Mayors, C40, CDP, Earth Hour City Challenge och Klimatkommunernas nätverksarbete.
- Leverera underlag till nationella och internationella jämförande studier.
- Årligen informera nämnden om utfall av växthusgasinventering och energianvändning i Stockholm.
- Miljöbilar i Stockholm åtar sig att ansvara för transportdelarna i förvaltningens klimatarbete.

Beräkna CO₂ utsläppen i Stockholm

Förvaltningen sammanställer och bearbetar energistatistik och emissionsfaktorer för beräkningar av växthusgasutsläppen inom stadens gränser. Beräkningarna omfattar utsläpp från transportarbete och användning av el, värme, kyla och gas. Nämnden beslutade 2009 om grunderna för beräkningarna. Förändringar i statistikunderlag förekommer och nya data tillkommer. Beräkningsmetodiken, inom de ramar som nämnden beslutat om, vidareutvecklas därför kontinuerligt för att förbättra kvalitén i den årliga uppföljningen av växthusgasutsläppen till nämnden. Rapportering sker i januarinämnden 2014 med redogörelse för förutsättningarna att nå 3,0 målet 2015.

Aktiviteter:

- Beräkna utsläpp av växthusgaser samt energianvändning och avrapportera till nämnden.
- Vidareutveckla beräkningsmetodik för växthusgasutsläppen i Stockholm.

Engagera stockholmare och verksamma i Stockholm till minskad energianvändning och minskade utsläpp av växthusgaser.

För att kunna nå stadens mål för klimatarbetet och energieffektivisering så behövs delaktighet från stadens invånare och verksamheter.

Klimatsmarta stockholmare kommer att tillsammans med informationen på webbplatsen www.stockholm.se utgöra navet i förvaltningens klimat- och energikommunikation.

Klimatsmarta stockholmare informerar om stadens arbete och om vad stockholmare och verksamma i staden kan göra för att minska klimatpåverkan. En årlig tematisk fördjupningsaktivitet genomförs för att särskilt lyfta vissa områden. Arbetet leds av en styrgrupp med representanter från förvaltningen och SLK. Informationen på webben uppdateras regelbundet.

Aktiviteter:

- Informera om stadens energi- och klimatarbete på stadens webb och via övriga kanaler.
- Genomföra Klimatsmarta stockholmare enligt plan.

Vara värdkommun för den regionala energi- och klimatrådgivningen samt ansvara energi- och klimatrådgivningens webb.

Förvaltningen utgör en av värdkommunerna för den regionala energi- och klimatrådgivningen. Förvaltningen ansvarar för rådgivningens webb, www.energiradgivningen.se, samt planering och genomförande av det kommungemensamma arbetet. Förvaltningen administrerar även rådgivningens gemensamma medel för kommunikation.

Aktiviteter:

- Uppdatera underhålla och utveckla energi- och klimatrådgivningens webb.
- Planera och genomföra det kommungemensamma arbetet.

Ta fram underlag för mål och planer om hållbar energianvändning och minskade växthusgasutsläpp.

Förvaltningen kommer under året att slutföra uppdraget i budget 2012 att ta fram en färdplan för ett fossilbränslefritt Stockholm 2050. Möjligheter till ett stort antal fördjupade analyser finns kopplade till färdplanen. Förvaltningen kommer att undersöka om dessa frågeställningar kan ligga till grund för program i stadens satsning ”Open lab”. I budget 2013 har stadsledningskontoret i uppdrag att utreda hur stadens egen organisation ska bli oberoende av fossila bränslen till 2030. Förvaltningen bistår stadsledningskontoret i detta arbete liksom i uppdatering av stadens åtgärdsplan för energi och klimat om behov föreligger. Förvaltningen kan även bistå stadsledningskontoret i arbetet med ny vision för åren efter 2024 i de delar som rör hållbar energianvändning och minskad klimatpåverkan.

Aktiviteter:

- Slutföra rapporten Färdplan för ett fossilbränslefritt Stockholm 2050.
- Bistå Stadsledningskontoret i utredning om hur stadens egen organisation kan bli oberoende av fossila bränslen till 2030.
- Bistå Stadsledningskontoret i arbetet med ny vision för åren efter 2024.
- Bistå Stadsledningskontoret med att uppdatera stadens åtgärdsplan för energi och klimat.
- Delta i Open lab genom att föreslå utbildningsprogram.

Initiera och genomföra åtgärder för en hållbar energianvändning och minskade växthusgasutsläpp.

Nya projekt kommer under året främst att initieras och genomföras av Energicentrum och målgruppen stadens fastighetsägande förvaltningar och bolag. Ett samarbete med Fastighetsägarna i Stockholm kring energieffektiviseringsåtgärder i det privata fastighetsbeståndet har inletts. Ett fördjupat samarbete planeras under 2013. Skapandet av gemensamma energieffektiviseringsprojekt kommer att eftersträvas.

Energi- och klimatrådgivningens lokala arbete kommer liksom föregående år främst att inriktas mot stöd till bostadsrättsföreningar och till en viss del mot

mindre företag i form av en timmas gratis rådgivning. I tillsynen över fastighetsägarnas egenkontroll sker information om rådgivningens verksamhet

Aktiviteter:

- Initiera och driva projekt och pilotstudier för att minska energianvändning och utsläpp av växthusgaser.
- Genomföra energi- och klimatrådgivning lokalt i Stockholm
- Skapa samverkansformer kring energieffektivisering med Fastighetsägarna i Stockholm.
- Genom Energicentrum utbilda driftpersonal och förvaltare i energieffektiviseringsmöjligheter i det egna fastighetsbeståndet.
- Ge stöd till bolag och förvaltningar vid ansökningar om energieffektiviseringsbidrag där sådana möjligheter finns.

Bidra med expertkunskap till stadens förvaltningar och bolag.

I budget för 2013 har stadsledningskontoret fått i uppdrag att utreda småskalig och förnybar energiproduktion, t.ex. solenergi. Energicentrum kommer att kunna bistå stadsledningskontoret i detta arbete. I arbetet med Norra Djurgårdsstaden fortsätter förvaltningen att leda fokusgrupp Energi och dialogen med byggherrar för att bygga energieffektiva byggnader. Genom Energicentrumets verksamhet och förvaltningens klimatexpertis bistår förvaltningen nämnder och bolag i arbetet med att nå miljöprogrammets energi- och klimatmål.

Aktiviteter:

- Genom Energicentrum bistå stadsledningskontoret i utredning om stadens arbete med småskalig och förnybar energiproduktion.
- Bistå stadens nämnder och bolag i att uppfylla målsättningarna (mål 3) i miljöprogrammet 2012-2015
- Ansvara för fokusgruppen energi i NDS.
- Bistå Stockholm Business Region med expertstöd till Klimatpakten.
- Anordna seminarier och ge ut nyhetsblad.

NÄMNDMÅL:

1.3.8 Bidra till att staden uppnår mål och genomför åtgärder enligt Vattenprogrammet.

Samordna, följa upp och kommunicera stadens arbete med Vattenprogrammet.

Stockholms vattenprogram innehåller mål och åtgärder för hur stadens vattenområden ska förbättras. Vattenprogrammet omfattar två målområden: miljökvalitet och rekreation, och omfattar perioden 2006-2015. Miljöförvaltningen ansvarar för samordningen av programmet, uppföljning av åtgärdsarbetet samt information om stadens vattenvårdsarbete via stockholm.se och Miljöbarometern.

Förvaltningen deltar också i genomförandet av åtgärder tillsammans med berörda förvaltningar och Stockholm Vatten.

Aktiviteter:

- Samordna och informera om Vattenprogrammet
- Framtagande av årsrapport för 2011-2012
- Slutföra revideringen av stadens dagvattenstrategi.

Ta fram en övergripande handlingsplan för att uppnå god ekologisk och kemisk status till 2021.

Enligt uppdrag i budget för MHN 2013 ska arbetet fortsätta med framtagandet av en handlingsplan för att samtliga vattenförekomster ska uppnå en god ekologisk och kemisk vattenstatus till år 2021.

Aktiviteter:

- Fortsätta arbetet med framtagande av underlag till en handlingsplan för god ekologisk och kemisk status i alla sjöar och vattendrag i staden till 2021

Ta fram en lokal handlingsplan för förbättrad vattenkvalitet i Bällstaån.

Bällstaån är en vattenförekomst med dålig ekologisk status. För att statusen ska kunna förbättras till år 2021 behöver orsakerna till påverkan på vattenkvaliteten identifieras så att lämpliga åtgärder kan föreslås i kommunerna som delar åns avrinningsområde. Miljöförvaltningen i Stockholm åtar sig ett övergripande ansvar för samordning med berörda kommuner (Järfälla, Sundbyberg, Solna) samt andra aktörer bl. a Trafikverket och företag. Syftet är att uppnå en samsyn kring vilka åtgärder som behöver utföras och vilka parter som har ansvar för dessa.

Aktiviteter:

- Genomföra övervakning enligt miljöövervakningsprogram 2012-2015 för Bällstaån.
- Utredda möjligheter till förbättring av vattenkvaliteten i Bällstaån

NÄMNDMÅL:

1.3.9 Miljökvalitetsnormerna för omgivningsbuller ska uppfyllas.

Sprida kunskap till boende och verksamma i Stockholm om möjligheter till förbättrad ljudkvalitet i Stockholm.

Förvaltningen ska kommunicera och tillgängliggöra den uppdatering av stadens bullerkartläggning för allmänhet och andra intressenter. Kartläggningen utgör också grund för det reviderade åtgärdsprogrammet mot omgivningsbuller som ska antas av fullmäktige under 2013.

Aktivitet:

- Delta i utvecklingsarbetet om buller för Stockholm samt medverka i seminarier och informationsinsatser om buller.

Uppfylla förordningen om omgivningsbuller genom en ny bullerkartläggning

Genomföra den kartläggning av omgivningsbuller som föreskrivs enligt både EG-direktiv och svensk förordning. Kartläggningen är ett viktigt verktyg i nämndens tillsynsinsatser och för att öka det allmänna intresset för bullerproblemen. Den möjliggör dessutom nationella och internationella jämförelser, åtminstone på sikt när arbetet samordnas allt mer, och pekar på behovet även av internationellt samordnade insatser.

Aktiviteter:

- Delta i nationell arbetsgrupp för genomförande av förordningen om omgivningsbuller.
- Ta fram ett nytt åtgärdsprogram för omgivningsbuller tillsammans med övriga parter i staden.
- Slutföra uppdateringen av strategisk bullerkartläggning enligt förordningen (SFS 2004:675) om omgivningsbuller.

Öka kunskapen om effektiva åtgärder mot buller genom medverkan i internationella projekt och extern samverkan i övrigt.

För att kunna komma tillrätta med bullerproblemen krävs många olika insatser från en mängd olika intressenter. Kunskapen om vad som kan göras behöver både ökas och spridas.

Aktiviteter:

- Delta i EU-projektet Hosanna.
- Delta i EURO CITIES arbetsgrupp för bullerfrågor
- Delta i samordningsgruppen för det regionala bullernätverket för Stockholm län.
- Samverka med universitet och andra forskningsinstitutioner om buller.

NÄMNDMÅL:

1.3.10 Nya personbilar som säljs i Stockholms län ska år 2015 till minst 20 procent vara miljöbilar. Vidare ska 10 procent av nyregistrerade tunga fordon vara miljölastbilsklassade. Försäljningen av miljöbränsle ska uppgå till 16 procent i Stockholms län vid utgången av 2015.

Genom information och samverkan med andra aktörer verka för att nå målet om 20 % miljöbilar i nybilsförsäljningen, 10 % miljölastbilsklassade lastbilar av nyregistrerade tunga fordon samt att 16 % av bränsleförsäljningen är miljöbränsle 2015.

Tillgång till relevant och objektiv information om de miljömässiga fördelarna med miljöfordon och förnybara drivmedel är en förutsättning för att få tillräckligt många att välja miljöfordon. Med miljöfordon menas här den nya definition som föreslagits i regeringens budgetproposition för år 2013. Samarbete med marknadsaktörer och andra förvaltningar och bolag i staden är en förutsättning för att ytterligare öka andelen miljöbilar och användningen av förnybara drivmedel. Det innebär exempelvis samarbete i projekt och genomförande av gemensamma upphandlingar.

Aktiviteter:

- Kommunicera med nyhetsbrev, faktablad samt www.stockholm.se/miljobilar.
- Bygga om www.intranat.stockholm.se/bilansvariga när vi får nytt intranät
- Utvärdera/profilera www.miljofordon.se.
- Sprida information till parkeringsinnehavare i Stockholm om hur laddning kan etableras för eldrivna fordon.
- Verka för att 430 fordon ska avropas inom den nationella elbilsupphandlingen. Följa och utvärdera användningen av dessa fordon.
- Stärka biogasanvändningen genom att samverka med biogasaktörer.

Verka för styrmedel som styr mot målen

Stockholms stads miljöbilsarbete har kommit långt och de erfarenheter som finns i miljöbilsgruppen bör användas för att påverka den nationella miljöbilspolitiken. Detta sker bland annat genom att besvara remisser, deltagande i arbetsgrupper och genom dialog med beslutsfattare.

Aktivitet:

- Delta i Miljöstyrningsrådets arbete om uppdatering av miljökrav inom områdena fordon och drivmedel.

- Verka för incitament och förmåner som gynnar (eller undanröjer missgynnande av) miljöfordon och miljöbränslen.
- Tillsammans med trafik- och renhållningsnämnden utreda och implementera ytterligare incitament för supermiljöbilar i staden inom parkeringsområdet.

Verka för en nationell miljöbilsdefinition för tunga fordon

Aktiviteter:

- Implementera en miljölastbilsdefinition i Stockholms stad
- Verka för att få en nationell miljölastbilsdefinition

Verka för att Stockholm är en stad där andelen elbilar växer

Aktiviteter:

- Medverka till minst en publik snabbladdningsstation i Stockholms stad
- Medverka till minst 10 publika normalladdningsplatser på gatumark i Stockholms stad
- Demonstrera induktionsladdning på minst fem av stadens egna elfordon

NÄMNDMÅL:

1.3.11 Uppnå 100 % miljöbilar i stadens flotta. Uppnå att stadens biodrivmedels- och elbilar till 85 % tankas/laddas med miljöbränsle och att upphandlade transporttjänster till minst 55 % utförs med miljöfordon

Stödja och verka för att staden uppnår och bibehåller målet om 100 % miljöbilar i stadens fordonsflotta, att stadens biodrivmedels- och elbilar till 85 % tankas/laddas med miljöbränsle samt att minst 55 % av stadens upphandlade transporttjänster utförs med miljöfordon. Med miljöbilar menas här den nya definition som föreslagits i regeringens budgetproposition för år 2013.

Nämndens stöd för anskaffning av miljöbilar består i huvudsak av informationsverksamhet och ekonomiskt stöd för delar av merkostnaderna för anskaffning av miljöbilar. Sedan tidigare finns ett tak på 30 000 kr i stöd vid inköp av personbilar inom stadens förvaltningar och bolag. Nu föreslås detta tak gälla även vid inköp av lätta lastbilar. Nämnden bedömer att stadens styrsystem och uppföljning är så effektivt att endast miljöbilar köps in med undantag för specialfordon.

Aktiviteter:

- Stötta förvaltningar och bolag vid deras fordonsanskaffning och framtagande av utbytesplaner.
- Arrangera seminarier för fordonsansvariga om nytt fordonsavtal samt förnyad konkurrensutsättning.
- Vara behjälplig och verka för att krav avseende miljöfordon och förnybara drivmedel tillämpas i samband med relevanta upphandlingar i staden.
- Verka för att det finns minst 48 elbilar i stadens fordonsflotta vid slutet av år 2013.
- Bistå förvaltningar och bolag med reseråd.
- Ge faktaunderlag om var information kring bränsleanvändning och fordonsinnehav kan hämtas.
- Underlätta för förvaltningar och bolag vid uppföljning av fordonsinnehav och tankning, i såväl ILS som till MHN.

NÄMNDMÅL:

1.3.12 MHN ska bidra till visionen om ett Stockholm i världsklass genom att aktivt samarbeta med andra städer och aktörer i Europa.

Genomföra europeiska projekt för att underlätta arbetet lokalt

De aktuella EU-projekten möjliggör satsningar på framförallt elbilar och tunga miljölastbilar. EU-projekt möjliggör också kunskapsutbyte mellan städer.

Aktiviteter:

- Delta i minst en ny projektansökan under 2013.
- Genomföra och förvalta resultaten från projekten Freight Evue, Rekkevidde, Cleantruck , Clean Fleets samt tidigare genomförda projekt.

Samordna och utveckla förvaltningens internationella miljöarbete.

Förvaltningen bidrar aktivt till stadens Eurocities-arbete vid forummöten och arbetsgrupper. Förvaltningen presenterar också stadens miljöarbete för internationella grupper. Bland annat är Stockholm Co-chair i Eurocities arbetsgrupp Green Areas and Biodiversity samt står värd för ett kombinerat forum- och arbetsgruppsmöte i Stockholm under 2013.

Aktiviteter:

- Bidra till miljöförvaltningens internationella arbete.
- Delta i arbetsgruppen för OECD Green Cities Programme och London School of Economics - Stern Cities Programme.
- Delta i nätverket Eurocities miljöforum och/eller dess arbetsgrupper.
- Delta i Stadens internationella nätverk

- Samordna förvaltningens internationella miljöarbete

Vara aktiva internationellt för att påverka förutsättningarna på den internationell arenan

Aktiviteter:

- Hålla presentationer på nationella och internationella konferenser.
- Samverka kring miljömärkning, miljönyttebedömningar och harmonisering av miljöbilsdefinitioner och andra styrmedel på nationellt och internationellt plan.
- Ta emot studiebesök

KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:

1.4 Det ska byggas många bostäder i Stockholm

Förvaltningen bidrar till målet genom att tillföra expertkompetens inom miljö- och hälsoområdet i alltifrån den fysiska planeringens tidiga skede till besvarande av bygglovsremisser. Den i särklass mest omdiskuterade miljöfrågan i stadsplaneringen är hur buller ska hanteras. Den starka utvecklingen av Stockholm som planeras, medför också påverkan på vattenmiljön genom dagvattnet. Staden måste i sina planer kunna visa på att dessa inte menligt inverkar på vattenstatusen. Här behövs dock utredningsinsatser beträffande vattenstatusen och trovärdiga beskrivningar. Nämnden ansöker om medel från centrala medelsreserven för att kunna initiera ett arbete med att förenkla hanteringen av buller och för att fördjupa underlaget för en korrekt statusklassificering av stadens sjöar och vattendrag och därmed förenkla arbetet med stadens hantering av dagvatten i planer. Närmare motivering framgår under målet 1.4.2 nedan.

Nämnden har en i övrigt aktiv roll i bostadsbyggandet vilket inte minst framgår i arbetet med miljöprofilområden. Inom ramen för arbetet med miljöprofileringen av miljonprogramområden har nämnden rollen som huvudprojektledare för "Hållbara Järva" som omfattar bl.a. energieffektiv renovering, satsning på förnyelsebar energi, hållbara transporter och informationsinsatser.

NÄMNDMÅL:

1.4.1 MHN ska medverka i arbetet med de tre av Kf beslutade miljöprofilområdena; Norra Djurgårdsstaden, NV Liljeholmen och miljonprogramområdena

Förvaltningen ska bidra med miljö- och hälsokompetens i arbetet med miljöprofilområden och mikromiljöprofilområden.

Förvaltningschefen ingår i styrgruppen för miljöprofilområdena och förvaltningen ingår i samtliga fokusgrupper samt i den samordnade miljöprofilgruppen som utsetts för arbetet med miljöprofileringen.

Aktiviteter:

- Delta i utpekade fokusgrupper samt i miljöprofilgrupp i NDS.
- Erfarenheter från miljöprofilområdena förs över till den ordinarie planeringsprocessen.

Vara projektledare för "Hållbara Järva".

Förvaltningen har beviljats 55 miljoner i bidrag av Delegationen för Hållbara Städer, och driver projektet Hållbara Järva. Projektet består av 5 delprojekt; Energieffektiv renovering, Förnyelsebar energi, Hållbara Transporter, Information och delaktighet samt Uppföljning. Delprojektledare är Svenska Bostäder, Trafikkontoret, Miljöförvaltningen och KTH. Förvaltningen ska bidra med expertkompetens i arbetet med miljöprofilområden.

Aktiviteter

- Genomföra åtgärder enligt projektmål för "Hållbara Järva" fram till och med år 2014.

Vara projektledare för "Urbana ekosystemtjänster".

Förvaltningen har beviljats bidrag av Vinnova för att driva projektet Urbana ekosystemtjänster under projektperioden augusti 2012 - september 2014. Syftet är att skapa konkreta lösningar för att arbeta med ekosystemtjänster i urban miljö. Projektet består av fyra arbetspaket; 1. verktyg/modeller, 2. Kvantifiering, 3. Byggteknik, 4. Synliggörande/kommunikation. Projektet görs i en konstellation med 10 projektpartners. Delprojektledare är Stockholms stad, U&We och SP. Miljöförvaltningen är projektägare och projektledare.

Aktiviteter

- Genomföra åtgärder enligt projektmål för "Urbana ekosystemtjänster" fram till och med år 2014.

NÄMNDMÅL:

1.4.2 MHN ska stödja SBN, Expl.N. och TRN med kompetens inom området hälsa, miljö och naturvård för att möjliggöra en attraktiv, trygg och växande stad

Kommunfullmäktiges mål om 5000 nya bostäder per år under de närmaste 20 åren är kanske stadens största utmaning i genomförandet av Promenadstaden.

Målsättningen är förpliktigande för förvaltningens deltagande samtidigt som det inte finns resurser att delta så aktivt som efterfrågas. Rent konkret handlar det mest om att svara för planeringsunderlag och samverkan i olika arbetsgrupper i ett läge där planproduktionen kommer att öka väsentligt. Utvecklingen medför att allt svårare lägen blir aktuella för bostadsproduktion vilka kräver särskilda

anpassningar och bedömningar för att få bra miljö- och hälsomässiga lösningar. Därtill kommer att nämnden måste driva mer specifika frågor som rör buller och dagvatten som kan bidra till tydligare regler för planering och byggande.

Förvaltningens situation är att de drygt 3 årsarbetskrafter som avsatts för planproduktion har minskat över tid, bl.a. p g a miljöprofilområdena tagit resurser från plangranskningen. Den tidigare kraftiga neddragningen av förvaltningens nettobudget tidigare år, lämnar inga marginaler för finansiering och förvaltningens insatser inom planarbetet har hittills inte varit möjligt att avgiftsfinansiera även om detta är önskvärt. Samtidigt ökar efterfrågan på förvaltningens medverkan i planarbetet vilket är en utveckling som förstärks genom stadens planer för bostadsbyggande. Kommunfullmäktiges beslut om att staden också skall utveckla sk mikromiljöprofilområden kommer att innebära ytterligare efterfrågan på miljöförvaltningens medverkan.

Miljöförvaltningen har under flera år försökt få tillstånd en förändring av stadsbyggnadsnämndens taxa för planavgifter så att även förvaltningens planarbete skulle kunna debiteras byggherrarna. Det är dock inte varit möjligt att åstadkomma en sådan förändring, vilket i realiteten innebär att den delen av ett exploateringsprojekt finansieras av skattemedel.

Buller och dagvatten är två områden som förvaltningen mer specifikt måste bidra till att staden kan hantera i planarbetet för att detta inte onödigt ska fördröjas. Det finns nu oklarheter om hur befintliga riktvärden för trafikbuller och buller från verksamheter ska och kan hanteras. Klaras inte detta ut och staden får ett samförstånd mellan förvaltningar och i förhållande till statliga myndigheter, finns en uppenbar risk att dessa oklarheter, liksom tidigare, fördröjer processen från plan till färdig bostad. Förvaltningen har en unik kompetens vad gäller stadens ljud och anser att det finns förutsättningar att markant underlätta stadsplaneringen genom förenkling och tydliggörande hur ljudstörningar kan hanteras. Om förvaltningen får utökade resurser kan denna i samråd med berörda intressenter skyndsamt initiera ett arbete att identifiera begränsningar och konsekvenser av dagens riktlinjer. Att därefter ta fram gemensamma strategier och förhållningssätt för stadens ljud, är en viktig insats för att snabbt arbeta av plankön och för genomförandet av Promenadstaden. Behovet av resurstillskott beräknas till 1,3 mnkr under 2013 och avser endast detta år. Medlen fördelas till insatser enligt nedan:

1. Norra djurgårdsstaden; 0,7 mnkr
Här ingår utvecklingsarbete för industribuller, trafikbuller, programarbete i övrigt samt planarbete.
2. Specifikt utvecklingsarbete buller; 0,3mnkr
Trafikbuller och planering samt externt industribuller.
3. Plangranskning; 0,3mnkr
Deltagande i fysisk planering.

Nämnden kommer också under 2013 att bedriva ett aktivt arbete för att få tillstånd en ändring av riktlinjerna för industribuller så att en motsvarighet till

Stockholmsmodellen vid trafikbuller också kan tillämpas när det gäller industribuller. Nuvarande regler ställer upp onödiga begränsningar för bostadsbyggandet och måste ändras om stadens bostadsbyggnadsplaner skall kunna förverkligas. Det gäller särskilt arbetet med Norra Djurgårdsstaden och förvaltningen kommer närmast att bistå hamnen med att utveckla en ny modell för bullervillkor när hamnen skall lämna förslag till mark- och miljödomstolen om permanenta buller villkor.

Vattenmiljön och hur markanvändningen påverkar denna, är också ett område där efterfrågan på nämndens expertkompetens ökar pga den starka utvecklingen av staden. Vattendirektivet ställer via miljö kvalitetsnormerna krav på att god status ska uppnås i sjöar och vattendrag till år 2021. Av stadens 10 vattenförekomster uppvisar flertalet inte god vattenstatus. Främsta orsaken till detta är att de belastas av föroreningar i dagvattnet vilket är en konsekvens av den urbana markanvändningen. Stadens planer på en kraftig utbyggnad med nya bostadsområden och därmed ökad dagvattenavrinning ökar risken för ytterligare försämring av vattenförekomsternas status. En viss försämring kan tillåtas enligt lagstiftningen, men det förutsätter att staden i sina planer kan visa att de inte inverkar menligt på statusen.

Den klassning av vattenstatus som vattenmyndigheten gjort, vilar dock på ett bristfälligt underlag och behöver förbättras för att konsekvenserna för vattenmiljön ska kunna utredas och beskrivas på ett trovärdigt sätt. Kompletterande undersökningar behöver därför göras inför den nya statusklassning och det åtgärdsprogram som vattenmyndigheten ska besluta om 2015. Förvaltningen ser mot denna bakgrund, ett behov av att ta fram ett förbättrat underlag om statusen i stadens vattenförekomster under 2013. Den bestäms dels utifrån vattenförekomstens ekologiska status, dels utifrån dess kemiska status. Kostnaden för de kompletterande undersökningarna avser endast 2013 och beräknas till 0,2 mnkr, för att mäta de kvalitetsvariabler som ingår i ekologisk status och för att mäta de prioriterade ämnen som ingår i kemisk status.

Om ansökan om budgetjustering från centrala medelsreserven beviljas kan förvaltningen i samråd med berörda intressenter skyndsamt initiera ett arbete att

1. identifiera begränsningar och konsekvenser av dagens riktlinjer gällande buller. Att därefter ta fram gemensamma strategier och förhållningssätt för stadens ljud utgör enligt förvaltningen en viktig insats för att snabbt arbeta av plankön och för genomförandet av Promenadstaden.
2. fördjupa underlaget för en korrekt statusklassificering av stadens sjöar och vattendrag och därmed förenkla arbetet med stadens hantering av dagvatten i planer. Gemensamma riktlinjer och strategier tas fram i det pågående arbetet med uppdatering av stadens dagvattenstrategi. Underlaget om statusklassificering är avgörande för prioritering av åtgärdsinsatserna gällande dagvatten, från planering till genomförande.

Bevaka att miljö- och hälsofrågor uppmärksammas och integreras inom den

fysiska planeringen, med särskilt fokus på tyngdpunkter som utpekats i översiktsplanen.

Förvaltningen utarbetar underlag för miljökonsekvensbeskrivningar (MKB) och tar fram fakta och underlag för de miljö- och hälsoaspekter som är relevanta vid planeringen av ett nytt område samt anger vilka utredningar som behöver göras. Förvaltningen bidrar även i planarbetet genom att vi deltar i arbetsgrupper m.m. för att på ett tidigt skede kunna hjälpa till och bidra till en god miljö och hälsa i stadsmiljön. Under 2013 kommer fokus att ligga på att vi särskilt engagerar oss och deltar i arbetet i de tyngdpunkter som finns i översiktsplanen, (ex City, Brommaplan, Ulvsunda, Norra Djurgårdsstaden, Farsta, Högdalen). Förvaltningen deltar även i övergripande arbeten där riktlinjer och vägledningar tas fram för planeringen t ex för vattenfrågor (dagvatten, MKN för vatten), buller, luft, fördjupningar av översiktsplanen när det gäller ex klimatanpassning, Den gröna promenadstaden etc.

Aktiviteter:

- Arbeta uppströms i plan- och exploateringsarbetets tidiga skede genom att delta i planarbetet, samt upprätta underlag för miljö- och hälsofrågor.
- Bereda planremisser enligt fastställd rutin.
- Genomföra aktiviteter enligt fastställd aktivitetsplan.
- I samarbete med SBN identifiera begränsningar och konsekvenser av dagens riktlinjer gällande buller på stadens utveckling på kort och längre sikt, och i samarbete med länsstyrelsen se över riktlinjerna och föreslå åtgärder för att möjliggöra bostads målet.
- Undersöka möjligheten för MHN att från SBN få ersättning för miljöförvaltningens arbete med planärenden där SBN fakturerar kund.

NÄMNDMÅL:

1.4.3 Alla nya bostäder i Stockholm uppfyller Stockholmsmodellen för trafikbuller.

Bevaka att Stockholmsmodellen för trafikbuller uppfylls i detaljplaner.

Aktivitet:

- Bedöma om tillräckliga bulleranalyser utförts och om Stockholmsmodellen för trafikbuller uppfylls i samband med framtagande av underlag för miljö- och hälsofrågor, samt i samrådsyttrande över detaljplaner.

KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:

1.5 Framkomligheten i regionen ska öka

Nämnden bidrar med ett miljö- och hälsoperspektiv i stadens arbete med att öka framkomligheten .

NÄMNDMÅL:**1.5.1 MHN ska bidra till att framkomligheten ökar utifrån den täta stadens miljö- och hälsomässiga förutsättningar.**

Delta i samarbeten och bistå bl.a. TRN med miljö- och hälsokompetens i arbetet med ökad framkomlighet.

Staden arbetar aktivt för att öka framkomligheten. Trafikkontoret har fått i uppdrag att öka framkomligheten i staden för cykel och stombussar så att restiderna minskar. Nyttotrafikens framkomlighet och samlastningscentraler ska även utredas. Ett effektivt transportsystem med god framkomlighet och tillgänglighet är också viktigt i arbetet för en minskad miljöbelastning. Miljöförvaltningen ska samarbeta med trafikkontoret och andra nämnder och bidra med ett miljö- och hälsoperspektiv som gynnar framkomligheten. Hälsospekter som luft och buller påverkas i hög grad av trafiken.

Aktivitet:

- Samverka för att sprida kunskap om effektiva och hållbara transporter i täta städer.

Främja framkomligheten för gång, cykel och kollektivtrafik och andra miljövänliga transportsätt.

Förvaltningen kommer att medverka till att gång, cykel och kollektivtrafikfrågorna beaktas i markanvändningsplaner. Hållbara Järva har som uttalat mål att främja cykel, bilpooler och smartare bygglogistik. Delta i samarbeten och bistå bl.a. TRN med miljö- och hälsokompetens i arbetet med ökad framkomlighet.

Aktivitet:

- Bevaka att planområden lokaliseras vid goda kollektivtrafiklägen och försörjs med cykelparkeringar, samt gång- och cykelvägar till viktiga målpunkter.
- Genom projektet Hållbara Järva åtgärda cykelvägnätet i Järva samt arrangera cykelfrämjande aktiviteter årligen fram till och med 2014.

KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:**1.7 Stockholm upplevs som en trygg, säker och ren stad**

Det finns ett flertal områden där nämnden bedriver tillsyn som bidrar till en ökad trygghet. Hit hör till exempel hjälp med problem med olägenheter i boendemiljön, tillsyn på hälsovådliga ämnen inom detaljhandeln, tillsyn på badvatten, kontrollen av livsmedlen är omfattande. Det finns också en direkt koppling till städning och renhållning genom tillsynen på återvinningsstationer där problem med nedskräpning och buller bemöts. Nämnden deltar med sin expertkompetens i risk- och sårbarhetsarbetet och kan bistå med expertkompetens vid allvarligare

incidenter inom miljöområdet. Allvarigare incidenter inom miljöområdet, t.ex. bränder o. dyl. där giftiga kemikalier är inblandade, inträffar relativt sällan.

Nämnden har ålagts att ta fram indikatorer och aktiviteter för brottsförebyggande arbete. Nämnden uppfattar dock att här avses brott mot person och att dess verksamhet därför inte är relevant i detta sammanhang. Däremot har nämnden åtgärder och verksamhet för att förebygga miljöbrott.

KF:s indikatorer	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Andel genomförda åtgärder inom ramen för RSA	100 %	100 %	År
Kommentar: Före RSA är genomfört är inte förutsättningarna klara att ange mål.			

KF:s aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
Genomföra minst en krisledningsövning på ledningsgruppsnivå.	2013-01-01	2013-12-31

NÄMNDMÅL:

1.7.1 Bistå stadens ledning och övriga förvaltningar med expertkunskap om hot mot miljö och hälsa

Förvaltningens kanske viktigaste roll vid allvarliga händelser som har påverkan på miljön och hälsa är att kunna bidra med expertkunskaper inom kommunen och i förhållande till myndigheter på statlig och regional nivå. Genom den befintliga informationsverksamheten, bl.a. i form av servicetelefoner finns beredskap för information till allmänheten. Risk- och sårbarhetsscenarierna pekar ofta på att informationsverksamheten får en stor betydelse vid allvarliga händelser.

Förvaltningen står även till stadens förfogande vid förebyggande arbete som t.ex. klimatanpassning. SLK samordnar klimatanpassningsarbetet och förvaltningen tillsammans med bl.a. SBK och Exploateringskontoret är representerade. Luftkvaliteten följs löpande, vilket ligger till grund för åtgärder. Miljö- och hälsoundersökningen är ett värdefullt bidrag för att identifiera miljö- och hälsoproblem och kunna vidta åtgärder. Nämndens risk- och väsentlighetsanalys avser till stor del Kf-indikatorer som har inverkan på miljö- och hälsa. Vid kemikalieolyckor tar Storstockholms brandförsvaret regelmässigt kontakt med förvaltningen

Förvaltningen har tagit fram en intern miljöhandlingsplan som kan fungera som vägledning och inspiration för andra förvaltningars interna miljöarbete.

KF:s INRIKTNINGSMÅL 2:**2. Kvalitet och valfrihet ska utvecklas och förbättras**

I egenskap av myndighet med mycket breda kontaktytor mot företag och allmänhet, har kvalitetsfrågor med inriktning på service stor betydelse för nämnden. Viktiga förutsättningar är en väl fungerande kompetensförsörjning och ett gott ledarskap.

KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:**2.3 Stockholmarna upplever att de får en god service och omsorg**

Nämnden har en hög prioritering av servicefrågor vilket har visat sig genom bra resultat på NöjdKundIndex-undersökningar och nämndens egna kundundersökningar. Kontaktytorna mot allmänheten och företag är stora vilket gör att det finns goda möjligheter att få hjälp problem och frågor inom nämndens ansvarsområden. Det finns också en omfattande information på stadens webbplats inom miljö och hälsoområdet som nämnden tar ansvar för. " Förvaltningen bedriver tillsyn avseende barns inomhusmiljö i förskolor och skolor, med syfte att säkerställa en sund inomhusmiljö för barnen. Under 2013 görs en särskild satsning på att kartlägga markföroreningar i stadens parker, särskilt sådana där barn leker och där det funnits verksamheter som kan ha förorenat marken.

KF:s aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
Nämnderna och stadens bolag ska beakta barnperspektivet och säkerställa barnens rättigheter i enlighet med FN:s barnkonvention	2013-01-01	2013-12-31

NÄMNDMÅL:**2.3.1 Snabb och effektiv service**

Under nämndmålet Bättre miljö och hälsa genom ökade effekter av tillsynen tas tillsynen upp som helhet och här finns en närmare redogörelse för detta mål. Att servicen tillägnas ett eget mål markerar dess betydelse.

Nämndens indikatorer	Årsmål	Periodicitet
Behandla anmälningar enligt miljöbalken inom sex veckor	90 %	Tertial
Handläggning av värmepumpansökningar ska påbörjas senast efter 5 arbetsdagar.	95 %	Tertial
Miljörapporter besvaras senast 30 juni.	100 %	Tertial

Nämndens indikatorer	Årsmål	Periodicitet
Påbörja handläggningen av inkomna ansökningar om godkännande eller anmälningar om registrering enligt livsmedelslagstiftningen inom 14 arbetsdagar.	90 %	Tertial
Påbörja utredning om misstänkta matförgiftningar inom ett dygn	80 %	Tertial
Respons på klagomål lämnas och kontakt med utpekad störningskälla tas inom två veckor.	95 %	Tertial

KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:

2.4 Stockholms stad som arbetsgivare ska erbjuda spännande och utmanande arbeten

För att öka förvaltningens möjlighet att klara uppdraget är förmågan att rekrytera och behålla medarbetare med rätt kompetens av stor vikt. Att erbjuda spännande och utmanande arbeten med konkurrenskraftiga löner är av stor betydelse i en kunskapsorienterad verksamhet som miljöförvaltningens. Krav på ständig kompetensutveckling och kompetensprofilen måste anpassas efter utvecklingen och förändrade krav.

KF:s indikatorer	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Sjukfrånvaro (alla nämnder/bolag)	2,4 %	4,4 %	År År
Aktivt Medskapandeindex	80	öka	
Medarbetare vet vad som förväntas av dem i deras arbete	100%	öka	År
Chefer och ledare ställer tydliga krav på sina medarbetare	100%	öka	År
Andel medarbetare på deltid som erbjuds heltid	100%	öka	År
Antal ungdomar som fått sommarjobb i stadens regi (alla nämnder/bolag)	1 st	öka	År

NÄMNDMÅL:

2.4.1 Miljöförvaltningen ska erbjuda meningsfulla arbetsuppgifter, en hälsosam arbetsmiljö, ett tydligt och inspirerande ledarskap och möjlighet till delaktighet och utveckling

Miljöförvaltningen ska vara en arbetsplats som erbjuder ett inspirerande ledarskap, en god arbetsmiljö, goda utvecklingsmöjligheter och en löneutveckling kopplad till prestation som är grunden för att behålla kompetenta medarbetare.

Chefsutveckling ska ske kontinuerligt både med individuella och förvaltningsgemensamma insatser. Under året kommer utveckling av förvaltningens chefer att fortsätta genom bland annat de månatliga chefsgruppsmötena som används för information, erfarenhetsutbyte, utbildning, avstämning och dialog i gemensamma ledarfrågor. Flertalet av förvaltningens chefer deltar i stadens olika chefs-satsningar. Miljöförvaltningen kommer att genomföra gemensamma utbildningsinsatser för medarbetare och chefer för att ytterligare förbättra arbetsplatsens kommunikation, insikt om samarbete för ett bra arbetsklimat och en bättre gemensam prestation. Miljöförvaltningen vill även öka och stärka det interna samarbetet och utbytet mellan de olika avdelningarna och skapa en gemensam värdegrund.

Miljöförvaltningen ska fortsätta att arbeta för att förbättra utvecklingsmöjligheterna för medarbetarna. I det årliga medarbetarsamtalet tas behovet av kompetensutveckling upp och planeras utifrån verksamhetens mål. I möjligaste mån ska medarbetarnas önskan om utveckling genom att få pröva nya arbetsuppgifter tillgodose och den interna rörligheten uppmuntras. Interna utbildningsinsatser planeras under året rörande ledarskap, LEAN, juridik, kommunikation, it och ärendehantering. Arbetet för att öka delaktigheten för medarbetarna följs upp i medarbetarenkäten och genom fortsatt utveckling av arbetsplatsträffarna.

Arbetsmiljöarbetet kommer att förstärkas 2013 för att ytterligare förebygga arbetsskador och arbetsrelaterad ohälsa. Varje avdelning har en arbetsplan för arbetsmiljöarbetet och arbetsrelaterad ohälsa. Skyddsronder ska genomföras och riskbedömningar ska göras både av den fysiska och den psykosociala arbetsmiljön. Arbetsmiljöfrågor lyfts vid de förvaltningsgemensamma introduktionerna för nya medarbetare och följs särskilt upp genom medarbetarenkäten, i medarbetarsamtalen, förvaltningsgruppen samt på arbetsplatsträffarna.

I årets medarbetarenkät läggs större fokus på medarbetarskapet än tidigare. Förvaltningen kommer aktivt att arbeta med resultat och uppföljning av medarbetarenkäten med större fokus på medarbetarskapet. Stockholms stad mäter inte längre medarbetarindex i medarbetarenkäten utan har istället övergått till att mäta medskaparindex. Tyngdpunkten i mätningen ligger nu på medarbetarnas motivation och de förutsättningar som leder till engagemang vilket är viktigt för att skapa såväl en attraktiv arbetsplats som tjänster av hög kvalitet. Årets medarbetarenkät visar att medskaparindex är 77 för miljöförvaltningen vilket kan jämföras med genomsnittet för stadens förvaltningar som är 79. Förvaltningen ligger högst på ledarskapsindex och något lägre på motivationsindex.

Sjukfrånvaron ska hållas på en fortsatt låg nivå genom olika satsningar på hälsofrämjande aktiviteter. Alla chefer följer sjukfrånvaron på sina respektive enheter och avdelningar.

Treårsplanen för jämställdhet och mångfald (bilaga 8) har reviderats och där finns delmål och aktiviteter för 2013. I planen framgår hur förvaltningen arbetar mot alla diskrimineringsgrunder och t.ex. anpassar arbetsuppgifter och arbetsplats till personer med funktionsnedsättning.

Tyvärr har miljöförvaltningen begränsade möjlighet att erbjuda sommarjobb till ungdomar eftersom förvaltningen saknar lämpliga arbetsuppgifter för ungdomarna, dessutom ligger den största delen av vår verksamhet nere under sommaren. Inom ramen för projektet klimat smarta Stockholmare försöker dock förvaltningen få till stånd ”gröna sommarjobb” som syftar till att ge ungdomar möjlighet att prova på olika arbetsuppgifter hos privata företag som syftar till att utveckla miljöarbetet inom företaget och minska verksamhetens miljöpåverkan.

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
Utbildningar för medarbetare och chefer i medarbetarsamtal och lönesättande samtal	2013-01-01	2013-12-31
Utbildningar för chefer i rekrytering och kompetensbaserad intervjuteknik	2013-01-01	2013-12-31
Föreläsningar för medarbetare, fackliga och chefer med fokus på medarbetarskapet, vad det innebär för kultur, värderingar m.m.	2013-01-01	2013-12-31
Utbildning för chefer och medarbetare i stresshantering	2013-01-01	2013-12-31

KF:s INRIKTNINGSMÅL 3:**3.Stadens verksamheter ska vara kostnadseffektiva**

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har efter tidigare års kraftiga minskningar av nettobudgeten nu ett effektiviseringsarbete i form av fortlöpande vardags-rationaliseringar. Samtliga chefer kommer under 2013 att gå en utbildning i Lean. Administrativa rutiner förenklas och nya lösningar övervägs ständigt för att dra ner kostnaden samtidigt som lika mycket eller mer arbete utförs inom nämndens uppdrag. I samband med VP-arbetet diskuteras även hur resurserna ska fördelas för att uppnå största möjliga effekt. Frågor om kostnaderna för att bedriva verksamheten är ständigt aktuella eftersom detta har samband med de totala prioriteringarna och möjligheten att bedriva verksamheten. Köp av tjänster övervägs när det är effektivt.

KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:**3.1 Budgeten ska vara i balans**

Nämndens budget har några osäkerheter varav kan nämnas det planerade vindkraftverket inom projektet Hållbara Järva. Om vindkraftverket inte blir av eller inte står klart vid slutet av 2014 kan projektet som helhet bli återbetalnings-skyldigt till Boverket. Nämnden kan, pga. avtalets konstruktion, bli skyldig att återbetala ett belopp i storleksordningen 3,0 mnkr, trots att förvaltningen inte svarar för projektledningen för vindkraftverket. Det finns också en osäkerhet runt EU-projekten Biogasmax och BEST där nämnden kanske till följd av EU:s revision kan behöva betala tillbaka del av bidrag.

KF:s indikatorer	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Nämndens budgetföljsamhet efter resultatöverföringar (alla nämnder)		100 %	Tertial
Nämndens budgetföljsamhet före resultatöverföringar (alla nämnder)	100 %	100 %	Tertial
Nämndens prognossäkerhet T2 (alla nämnder)		+/- 1 %	År

NÄMNDMÅL:**3.1.1 Bibehålla en hög intäktsfinansieringsgrad**

Under 2012 gjordes en taxeöversyn som syftade till att tillämpa en korrekt taxa. Detta är i linje med lagstiftarens intentioner om självkostnadsfinansiering av tillsynen. I den årligt återkommande jämförelsen mellan ett tiotal miljöförvaltningar i Stockholms län framgår att Stockholms miljöförvaltning har en hög självkostnadsfinansiering både vad gäller Miljöbalken och kontrollen enligt livsmedelslagstiftningen. Under 2012 finns en nedgång i självfinansierings-

graden för miljöbalkstillsynen som beror på minskad efterfrågan på tillstånd för bergvärmepumpar. Dessutom satsades resurser på att arbeta av ett större antal äldre bostadsklagomål vilka har låg självfinansieringsgrad. Under 2013 styrs resurser över bl.a. mot fastighetstillsyn.

Självfinansieringsgrad inkl OH för miljöbalkstillsyn och livsmedelskontroll 2006 - 2013

(1000 kr)	2006	2007	2008	2009	2010	2011	B 2012	P 2012	B 2013
Miljöbalkstillsyn (MB)									
<i>Hälsoskydd</i>									
Intäkter	n/a	n/a	18659	21582	20855	21864	24094	21480	24060
Kostnader inkl. OH	n/a	n/a	27438	29042	30725	33145	35580	35652	36544
Självfin.grad HS	n/a	n/a	68%	74%	68%	66%	68%	60%	66%
<i>Plan och Miljö</i>									
Intäkter	n/a	n/a	13947	14615	14269	14500	15227	14678	14859
Kostnader inkl. OH	n/a	n/a	22746	20682	20864	22046	23035	22488	23322
Självfin.grad PoM	n/a	n/a	61%	71%	68%	66%	66%	65%	64%
Självfin.grad MB	40%	43%	65%	73%	68%	66%	67%	62%	65%
<i>Livsmedelskontroll</i>									
Intäkter	n/a	n/a	25174	31063	31169	31888	34547	35336	36761
Kostnader inkl. OH	n/a	n/a	34952	37960	36676	37993	41817	42702	43710
Självfin.grad Livs	47%	63%	72%	82%	85%	84%	83%	83%	84%
MHN tillsyn	44%	52%	68%	77%	75%	73%	74%	71%	73%

Not: Tabellen är justerad i förhållande till föregående VP för att på ett mer rättvisande sätt visa på självfinansieringsgraden. 2006 och 2007 oförändrade pga. för dessa år saknas kalkylspecifikationer.

Nämndens ekonomiska förutsättningar 2013

Kommunfullmäktige har beslutat om en ekonomisk ram som uppgår till 161,7 mnkr i kostnader och 81,7 mnkr i intäkter, dvs. en nettobudget om 80,0 mnkr. Jämfört med år 2012 ökar därmed nettobudgeten med 2,4 mnkr.

Kommunfullmäktiges budget innebär satsningar inom några områden till ett bruttobelopp om 4,5 mnkr. Samtidigt finns effektiviseringskrav om 1,5 mnkr.

Satsningarna utgörs av medel för informationsinsatser för fastighetsägare och regelförenklingar (1,5 mnkr), SLB-analys utveckling av beräkningsmodeller för luftkvalitetsmätningar (2,0 mnkr) samt kartläggning av historiskt förorenade områden (1,0 mnkr).

Förvaltningen är delaktig i stadens kanske största utmaning, dvs den omfattande bostadsbyggnationen. Här kan förvaltningen bidra till att förenkla hanteringen och förbättra stadens möjligheter att snabbare kunna arbeta av plankön och att bidra

till att det inte uppstår flaskhalsar. En del i detta är att identifiera begränsningar och konsekvenser av dagens riktlinjer gällande buller för att därefter ta fram gemensamma strategier och förhållningssätt för stadens ljud. Ett annat område är att förenkla hanteringen av dagvatten i planer. Här behövs underlaget om statusklassificering för stadens sjöar och vattendrag, vilket är avgörande för åtgärdsinsatserna gällande dagvatten från planering till genomförande.

För ovanstående ändamål gällande buller och hantering av dagvatten ansöker nämnden om resurstillskott om 1,5 mnkr ur centrala medelsreservens avsättning till ökad effektivitet i bostadsproduktionen. Se en mer utförlig redogörelse under målet 1.4.2.

Effektiviseringar

Nämndens resurser måste disponeras på effektivast möjliga sätt vilket medför behov av ständiga anpassningar och denna utveckling drivs på av kostnadsutvecklingen. I VP 2013 föreslås att merkostnadsersättningen för stadens inköp av lätta lastbilar som är miljöklassade maximeras till 30 tkr, då stadens styrsystem och uppföljning bedöms medföra att endast miljöfordon köps in oavsett merkostnadsersättning. Denna maxgräns finns sedan tidigare för personbilar. I övrigt har i stort sett endast marginella förändringar gjorts i budgeten.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska år 2013 fortsätta fokusera på kärnverksamheten, dvs. tillsynen, med hög självfinansieringsgrad inom detta område.

Förvaltningen kommer under 2013 att arbeta med effektivisering av tillsynen enligt miljöbalken genom processkartläggning med tillämpning av LEAN.

Vid övergången till gemensam IT sänktes hastigheterna i förvaltningens huvudsystem ECOS avsevärt. Detta har varit förvaltningens största arbetsmiljöproblem. Nu övergår förvaltningen till en Citrixlösning för ECOS som gör att hastigheterna kommer upp i samma nivå som före övergången till gemensam IT. Lösningen innebär en merkostnad på 480 000 kr per år.

Ecos kommer att uppgraderas till en ny systemgeneration år 2014 kallad Ecos2 och ska då erbjuda ett bättre stöd till miljöförvaltningens verksamhet. Under 2013 kommer förberedelser att behöva göras och krav på systemutvecklingen kommer att behöva ställas.

Tabellen nedan (sid 62) visar olika sätt att se på ekonomin, dvs. perspektiven verksamhet, resurstyp, organisatoriskt och efter finansieringssätt.

Nämndens ekonomi på fyra sätt

Delverksamhet	Mnkr	%	Avdelning	Mnkr	%
Myndighetsarbete	91,2	51%	Plan o Miljö	54,3	30%
Miljöövervakning	25,2	14%	(varav miljöbilsprojekten)	16,4	
Miljöbilsprojekten	16,4	9%	(varav Energi- och klimatarbete)	11,5	
Energi- och klimatarbete	11,5	6%	Hälsoskydd	29,0	16%
Gemensam verksamhet	31,7	18%	Livsmedelskontrollen	35,7	20%
Övriga projekt	3,9	2%	Miljöanalys	12,4	7%
			SLB-analys	12,8	7%
			Verksamhetsstödet	17,0	9%
			Gemensamma kostnader	6,9	4%
			Förvaltningsledning exkl. projekt	4,9	3%
			Förvaltningslednings projekt	1,1	1%
			Miljö och hälsoskydds nämnden	1,9	1%
			Hållbara Järva och övriga projekt	3,9	2%
Summa	180,0	100%	Summa	180,0	100%
Resurser			Finansiering		
Personal	120,2	67%	Intäkter för:		
Lokalkostnader	12,3	7%	-Miljöbalktillsyn, Hälsoskydd	24,0	13%
Konsulter	14,6	8%	-Miljöbalktillsyn, Plan och Miljö	14,8	8%
Material, köpta tjänster mm	25,6	14%	-Livsmedelskontroll	36,8	20%
Fordonsbidrag, bidrag	7,0	4%	-Uppdragsverksamhet, slb	7,5	4%
Finansiella kostnader	0,3	0%	-Övriga tillsynsintäkter	0,0	0%
			-Miljöbilsprojekten	7,8	4%
			-Energi- och klimatarbete	2,7	2%
			-Hållbara Järva och övriga projekt	4,0	2%
			-Övrigt	2,3	1%
			-Budgettilldelning	80,0	44%
Summa	180,0	100%	Summa	180,0	100%

*Exkl projekt.

Tabellen nedan visar nämndens intäkter och kostnader i detalj per kostnadslag med särskilt fokus på tillsynsområdet. Tabellen visar bl.a. på en fortsatt ökning av tillsynsrelaterade intäkter för 2013. Övriga intäkter minskar vilket förklaras av minskade aktiviteter inom utvecklingen av e-tjänster och minskade intäkter från badvattenprov. De befintliga övriga intäkterna består till största delen av medel för projektet Hållbara Järva, energirådgivning och MSL. På kostnadssidan syns minskade konsultkostnaderna till följd av lägre aktiviteter inom e-tjänsterna. Lokalkostnaderna har en mindre ökning pga. indexuppräknning, efter att ha varit oförändrade sedan flera år pga. tidigare års lokaleffektiviseringar. Personalkostnaderna ökar till följd av lönekostnadsökningar och förstärkningar inom tillsyn och miljöövervakning.

MHN intäkter/kostnader exklusive miljömiljarden 2009-2013

<u>Intäkter</u>	<u>2009</u>	<u>2010</u>	<u>2011</u>	<u>B 2012</u>	<u>P 2012</u>	<u>B 2013</u>
Fasta årliga avgifter, MB	19,2	19,0	20,1	20,5	20,5	22,6
Timdebitering, MB	9,7	9,2	8,2	10,1	9,4	10,4
Ansökning/Anmälan, MB	5,5	5,1	5,6	6,7	4,0	4,9
Undersökning, MB	0,6	0,7	0,1	0,0	0,1	0,0
<i>S:a intäkter, MB</i>	<i>35,0</i>	<i>34,0</i>	<i>34,0</i>	<i>37,2</i>	<i>34,0</i>	<i>38,0</i>
Fasta årliga avgifter, Livs	25,2	25,1	26,2	28,8	28,9	31,0
Extraordinära avgifter, Livs	1,5	1,6	1,4	0,8	1,0	1,1
Registrering, Livs	2,4	2,9	2,8	3,4	2,9	3,0
Godkännanden, Livs	1,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1:a årliga, Livs	0,0	1,5	1,4	1,6	1,9	1,6
<i>S:a intäkter, Livs</i>	<i>31,0</i>	<i>31,1</i>	<i>31,8</i>	<i>34,6</i>	<i>34,8</i>	<i>36,8</i>
Övriga tillsynsintäkter	0,6	0,8	1,2	1,5	1,8	0,9
<i>S:a tillsynsintäkter</i>	<i>66,6</i>	<i>65,9</i>	<i>67,0</i>	<i>73,3</i>	<i>70,5</i>	<i>75,6</i>
SLB-analys	7,2	7,2	7,5	7,3	8,3	7,5
Miljöbilar	6,9	4,3	2,8	6,3	6,2	7,8
Övriga intäkter	7,6	13,9	12,7	9,7	11,0	9,1
S:a intäkter	88,3	91,4	90,0	96,5	96,0	100,0
<u>Kostnader</u>						
Personal	95,1	101,5	106,8	113,3	112,7	117,9
Konsult/köpta tjänster	20,9	18,4	19,1	20,2	19,8	19,4
Lokaler	11,8	11,1	11,4	12,0	11,9	12,3
Utbildning	1,5	1,5	1,3	2,7	1,9	1,8
Resor	1,2	1,5	1,0	1,0	1,3	1,0
Bilbidrag/bidrag	4,4	3,3	2,3	7,0	7,0	7,0
Kontor	2,6	2,6	2,4	2,1	2,1	2,2
Information	0,2	0,9	0,6	1,3	1,3	0,6
Fordon	0,6	0,8	1,0	0,9	0,8	0,9
Inventarier	2,0	0,7	1,9	0,6	0,5	0,6
Tele/Data	1,9	3,6	4,9	5,9	5,1	5,2
Frisk/hälsovård	0,5	0,4	0,6	0,7	0,5	0,7
Övriga personalkostnader	0,8	1,3	2,7	1,5	2,3	2,3
Avgifter	1,8	1,8	1,8	1,9	2,1	2,0
Kundförluster	0,7	0,0	0,4	0,5	0,4	0,4
Volvo IT	0,0	1,3	3,0	2,7	3,0	3,5
Övrigt	0,2	2,6	1,6	2,1	3,3	2,0
S:a kostnader	146,2	153,2	162,8	176,4	175,9	180,0
Netto	-57,9	-61,8	-72,8	-79,9	-79,9	-80,0

Tabellen nedan visar att andelen av förvaltningens kostnader som härrör från tillsyn är 69 %.

Intäkter/kostnader inkl. OH för tillsyn 2006-2012

(mnkr)	2006	2007	2008	2009	2010	2011	B 2012	P 2012	B 2013
Intäkter tillsyn	39,5	42,6	57,3	66,8	65,7	67,5	73,1	71,0	75,7
Intäkter övrigt	1,1	0,4	0,5	0,5	0,6	0,8	0,7	0,5	0,0
S:a tillsyns- kostnader inkl OH	109,0	97,2	82,5	87,7	88,3	93,2	100,4	100,8	103,6
Netto, tillsyn	-68,4	-54,2	-24,7	-20,4	-22,0	-24,9	-26,7	-29,3	-27,9
Kostnad MHN exkl. projekt och miljöbilar	157,7	141,1	129,0	126,4	126,4	133,2	143,6	145,4	149,8
Varav tillsynens andel av kostnaderna %	69%	69%	66%	69%	70%	70%	70%	69%	69%

Investeringar

För år 2013 uppgår nämndens investeringsutgifter till 0,8 mnkr vilket fördelas som kostnad på flera år. Investeringarna avser i sin helhet utrustning för SLB-analys.

Omslutningsförändringar

Totalt begärs 18,3 mnkr i omslutningsförändringar enligt nedan:

- Tillsyn 3,4 mnkr
- MSL 1,1 mnkr
- Hållbara Järva 3,3 mnkr
- Miljöbilsprojekt 7,8 mnkr
- Miljöövervakning 0,3 mnkr
- Övrig projektverksamhet 2,4 mnkr

KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:

3.2 Alla verksamheter staden finansierar ska vara effektiva

Miljö- och hälsoskyddsnämnden arbetar systematisk för att öka produktiviteten/-effektiviteten i förvaltningens verksamhet. Processkartläggningar, utvecklad tidredovisning, bättre samordnad styrning och tydligare former för uppföljning är några av de metoder som används. Avdelningen Verksamhetsstöd har börjat tillämpa resultatbaserad styrning och Lean. 2013 utbildas samtliga chefer i Lean. Avsikten är att härigenom kunna frigöra resurser för det prioriterade miljö och hälsoarbetet.

Miljöförvaltningen har avlastat inspektörer och handläggare administrativa delar av tillsynsarbetet och bl.a. lagt detta på avdelningen Verksamhetsstöd eller särskilt administrativt stöd inom tillsynsavdelningarna. På så sätt frigörs tid för miljö- och hälsoarbete och det administrativa arbetet sköts av experter.

Köp av ekonomiadministration frigör tid till strategiskt arbete, utredningar och analyser på förvaltningens ekonomifunktion. Köp av kontaktcenter frigör tid för handläggarna och ökar servicegraden mot företagare och invånare genom ökad

tillgänglighet och bättre kontinuitet. Köp av gemensam växel och en strikt tillämpning av stadens telefonpolicy sänker kostnaderna för telefoni. Förvaltningen köper löneadministration sedan många år med goda erfarenheter. Förvaltningens information på webben, i broschyrer och på fakturor utvecklas med stöd av en språkkonsult i ett förvaltningsövergripande ”Klarspråksprojekt”. Om informationen är komplett och begriplig innebär det bättre service till företagare och medborgare. Det innebär också effektivare administration om färre ringer, skriver och mailar för att få kompletterande information och behöver få texter förklarade.

2013 försätter arbetet med att få fler att använda befintliga e-tjänster, utveckla dem, konsolidera arbetssätten och säkerställa att möjliggjorda effektiviseringar genomförs.

Förvaltningen har stärkt sin juridiska kompetens och går från två till tre jurister. Målet är att ytterligare höja kvalitén på förvaltningens juridiska bedömningar. Juridisk fortbildning för chefer och handläggare samt ökade möjligheter för juristerna att fördjupa sina kunskaper ökar möjligheten att göra rätt från början.

KF:s indikatorer	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Administrationns andel av de totala kostnaderna (alla nämnder)	19 %	minska	År
Antal tävlande i kvalitetsutmärkelsen (alla nämnder)	0	tas fram av nämnden	År
KF:s aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	
Arbeta för genomgripande regelförenklingar med målsättningen att öka stadens servicegrad.	2013-01-01	2013-12-31	
Finna interna samarbeten i staden som genererar effektiviseringar.	2013-01-01	2013-12-31	

NÄMNDMÅL:

3.2.1 Effektivisera och höja kvaliteten på förvaltningens interna processer

Verksamhetsstöd genomför en systematisk genomgång av förvaltningens administrativa processer med målet att förenkla och säkerställa att teknikens möjligheter utnyttjas maximalt. Syftet är att identifiera och eliminera alla faktorer i processen som inte tillför nytta. Enkelt uttryckt handlar det om ”Mer värde för mindre arbete”.

Förutom bra administrativa processer krävs en hög kunskapsnivå hos administrativ personal för att nå bästa möjliga effektivitet. Fortbildning och allt högre krav på kunskap vid nyrekryteringar ger kunnigare personal.

Om det blir färre fel minskar behovet av rättningar. Här finns en stor effektiviseringspotential, det handlar om att ge förutsättningar för att göra rätt genom högre kompetens, bättre information, tydligare rutiner och handledningar. Därför genomförs utbildningar t.ex. i ekonomiadministration, kurser för handläggare i arkiv- och dokumenthantering, fördjupningsutbildningar i ärendehanteringssystemet ECOS, introduktion för nyanställda osv.

År 2011 övergick miljöförvaltningen till elektronisk ärendehantering. Det innebär att all information skapas, bearbetas och förvaras i elektronisk form. Ett arbete har inletts med övergång till processororienterad informationsredovisning i samarbete med stadsarkivet. Sedan två år pågår ett arbete med övergång till e-arkiv som kommer att intensifieras 2013.